

MAGYAR HÉTFŐ

Megjelenik hétfőn reggel

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Budapest,
VIII., Horánszky-utca 20
Telefon: József 338-21
és József 431-93

POLITIKAI HETILAP

FŐSZERKESZTŐ:

HALLER ISTVÁN

SZERKESZTIK:

CERNÁTONY LÁSZLÓ ÉS MOVIK ZSIGMOND

Egyes szám ára 10 fillér

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 6 pengő

Fél évre . . . 3 ..

Postalakarékpenziári csekk-
számla: 53.817

Tizennyolcszoros öngyilkosság Agazdasági problémák

Ujpest végleg megnyerte a Középeurópai Kupát — A Ferencváros 3:0-ra kikapott

MEGRÁZÓ TRAGÉDIA SZARKÁCS-TÓ-PUSZTÁN

Grubanovits János somogyi nagybirtokos, vasárnap délután agyonlőtte bérelőjét, Blumenschein Istvánt

A halálos dráma előtt hevesen összeszólalkozott a bérelő és a nagybirtokos a bérleti szerződés felbontása miatt — Ott a helyszínen kiszenvedett a fiatal Blumenschein István

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Vasárnap délután borzalmas tragédia történt Somogy megyében, a nagyatádi járáshoz tartozó Szarkács-tópusztán. Nagykanizsa egyik köztisztviselőjében élő családjának fiát, Blumenschein Istvánt egyetlen lövéssel lelőtte egy somogyi nagybirtokos. Blumenschein István 33 éves nagykanizsai földbirtokos édesatyjával együtt

négy esztendő óta bérlő már Grubanovits János nagybirtokos hét-százholdas birtokát.

A szerződés hat évre szólott. Blumenschein elsőrangú mintagazda volt, akinek gazdaságát az egész megyében ismerik, de nem volt megelégedve a szerződéssel és azon volt, hogy a hátralevő két évi bérletét megszüntesse. Felkérte levélben Grubanovitsot, hogy

ebben az ügyben keresse fel a pusztán és a szerződés felbontásáról tanácskozzanak.

Grubanovits tényleg hajlandó volt megfelelő módon és feltételek mellett a szerződés hátralevő két esztendejétől eltérteni és azt felbontani. Vasárnap délután Grubanovits Szarkács-tópusztára utazott az ügylet végleges rendezésére. Blumenschein és Grubanovits megkezdtek a tárgyalást, azonban

a bérletbontás feltételein összeszólalkoztak. A veszekedés hevében Grubanovits elővette revolverét és egyetlen lövéssel lelőtte a fiatal Blumenscheint, aki percek alatt ott a helyszínen kiszenvedett.

Hogy pontosan hogyan történt a halálos dráma — tekintve, hogy a két férfi négy szemközti volt — nem lehetett megállapítani. A lövés hangjára befutottak az ur-

dalmi alkalmazottak, akik megdöbbenve látták a padlón a fiatal Blumenscheint vérében vergődni.

Az előhívott nagyatádi csendőrség Grubanovitsot azonnal letartóztatta.

Az esetet azonnal jelentették telefonon az ügyészségnek és a járás főszolgabírójának, ugyanakkor táviratban tudatták a Blumenschein családdal a szörnyű tragédiát. Nagykanizsáról a földbirtokos sógora, dr. Welwarth Dezső igazgató-főorvos gépkoc-

sin sietett a tragédia színhelyére, hogy a holttestnek Nagykanizsára való szállítása iránt intézkedjék.

Blumenschein István fiatal házasságban volt. Egy tekintélyes nagykanizsai családnak, a Lachenbacher-családnak leányát vette nőül, akivel a legboldogabb családi életet élte.

A szerencsétlen fiatalasszony most anyai örömeinek néz elébe.

A gyilkosság híre pillanatok alatt szétterjedt a városban és mindenütt a legnagyobb megdöbbenést váltotta ki.

Kommunista izgatókat fogtak el a bányászok között

Salgótarjánban és Baglyasajlón több munkást letartóztattak

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A rendőrség politikai nyomozóosztályának detektívjei hónapokig tartó megfigyelés után a salgótarjáni bányavidéken nagyobbrányú kommunista szervezkedést fedeztek fel. A bányászok között régóta kiderleveztek kommunista agitátorok azzal, hogy a szervezeti egységet megbontsák és a kommunista eszméknek híveket toborozzanak a bányászok között. Hetekkel ezelőtt röpiratokkal árasztották el a bányavidéket. Ezek a kommunistafrások

Peyer Károly szocialista vezér szakszervezeti működését kritizálták és kommunista felhívásokat tartalmaztak.

A nyomozás folyamán értékes adatok birtokába jutott a rendőrség. A nyomtatványokon a következő jelzés szerepelt: Magyarországi Kommunista Párt Nyomdaja, Budapest. Az agitátorok ezzel a felirattal akarták félrevezetni a nyomozó közeget. Kiderült ugyanis, hogy a nyomtatványok nem Budapestre készültek és a kommunista pártnak semmilyen nyomdaja nincsen

Budapestben. Megállapították ellenben azt, hogy

Füleken, amely — esek megszállott területen van — nagyobb szabású agitátoriskola működik, onnan kerütek ki a bányászok sorában izgató kommunisták is.

Ugyanek ott nyomták a kommunista felhívásokat és röpiratokat.

A politikai osztály detektívjei vasárnap délelőtt elfogták Salamon Imre, Kakuk Ferenc, Sulyok András, Eppich Ede, Blaskó Lajos és Földi István nevű munkásokat, akik

a füleki agitátoriskolával összeköttetést tartottak fenn

és a röpiratokat a bányavidéken terjesztették. Az elfogottakon kívül még egy munkást és egy munkásnőt szállítottak a rendőrségre, akik a kommunista szervezkedésben segítőrségek voltak a kommunista agitátoroknak. A Budapestre szállított kommunistákat a rendőrség vasárnap délelőtt letartóztatta.

megvitatása került a politikai élet homlokterébe. Elég későn, de talán mégsem végleg elkésve. A késedelmén nem nagyon lehet csodálkozni. A magyar politikai életnek az akusztikája tudniillik eddig soha nem volt berendezve a gazdasági problémák vitája számára. Évtizedek teltek el, miatt minden közfigyelmet abszorbeáltak a közjogi kérdések, az osztály állam-kapcsolatból folyó témák, katonai követelések, a magyar független államiság jegyeinek biztosítása, vagy megszerzése. Egész politikai életünk és sajtónk úgy volt beállítva, hogy ami nem tartozott a fentemlített problémák valamelyikéhez, az sem a képviselőházban, sem a megyegyűléseken, sem a sajtóban figyelmet nem keltett. Míg nyugaton régesrég a vám- és kereskedelmi kérdések, az adók, a mezőgazdaság, az ipar, a munkásság, a tőke problémái foglalkoztatták a közvéleményt s a választási hadjáratok sikere attól függött, hogy ezekben a kérdésekben ki tudja a tömegek érzését és igényét jobban megközelíteni, addig nálunk a kenyérgkérdések mindig a „Hamupipóke” szerepét játszották.

Hogy ennek milyen szörnyűségei következményei lettek a magyarság szempontjából, köztudomású. A gazdasági élet motorjainak kezelését kiadta a kezéből és számára csak az maradt, hogy verejtékével, vellejével zsírozza és hajtsa a közzgazdaságnak aranyat termelő gépezetét. Az aranyfolyamnak azonban csak rézpénc hulladéka maradt a hajtórég számára. A mai nyomorúság végre rákényszerítette a magyar politikai életet, a sajtót, a pártokat, a kormányt, hogy félretegyen minden régi fajtájú politizálást, s a gazdasági kérdéseket állítsa be érdeklődésének, vitatkozásának és politikai tevékenységének tengelyébe. A Keresztény Gazdasági és Szociális Párt már azzal, hogy az egész politikai világot, de főképpen a kormány figyelmét odaszegelte a gazdasági kérdésekhez, nagy jót tett az országgal. Nem mint érdemet említjük ezt, de mint példát mindazok számára, akiknek mandátum adatott arra, hogy az ország ügyeivel hivatásból, vagy hivatalból törődjenek. Már maga az a tény, hogy egyszerre nagy stílusú tanácskozások indultak meg és pedig több helyen és sorozatosan, bizonyos reménységet és megnyugvást kelt az emberekben. És ez nem megvetendő tényező még a gazdasági életben sem. A világ gazdasági jelenségei bizonyos javulást mutatnak, amit mi ki tudunk mélyíteni, ha mindenki ereiének megfeszítésével dolgozik a reális élet szükségletének megfelelően úgy a politikai, mint a gazdasági életben. Félre kell azonban tenni minden regárdot a régi visszaélések és a begyökeresedett rossz szokásokkal szemben. Közjogi politizálás helyett — gazdasági politikát!

Cseh és német diákok a numerus clausus mellett tüntettek Prágában

A kommunisták szét akarták zavarni a diákgyűlést

Prága, nov. 17.

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Szombat délután a cseh és német nacionalista diákok a Vencel téren nagygyűlést tartottak, amely véres verekedéssé fajult. A gyűlés zavartalanul kezdődött, míg a kommunista diákok közbeszólásaikkal nem ingerelték fel a cseh és német nacionalistákat.

A kommunisták a szovjetet éltették, amit a cseh és német diákok nem tűrték el.

Összeszólalkoztak és a veszekedés hevében botjaukkal támadtak egymásnak a

diákok.

Az általános verekedést csak a rendőrség közbelépése akadályozta meg.

Az ügyeletes rendőrtisztviselő, mikor látta az izzó hangulatot, feloszlatta a gyűlést.

A cseh és német nacionalista diákok azonban ezután sem oszlottak szét, hanem

impozáns menetbe tömörültek, végigvonultak a városban, miközben ezt kiabálták: „Numerus clausus akarunk!”

A cseh nacionalista sajtó élénken kommentálja a diáktüntétést, amellyel kapcsolatban megállapítja, hogy a német és cseh diákok között teljes volt az egyvetértés.

AZ ORTODOX ZSOLTÁREGYLET KILAKOLTATÁSI ÜGYE

„Nem csöndben, hanem felháborító kiabálással imádkoznak s azután minden üzletüket az imaházban bonyolítják le!”

A bíróság helyszíni szemlét tartott a Rombach uccai ortodox zsolttáregyletben, de csendet, rendet és tisztaságot talált — Milyen lesz az ítélet?

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A Rombach ucca 16. számú háromemeletes ház a Horizont Építő Rt. tulajdona. A ház első emeletén van évek óta az Ortodox Izraelita Zsolttáregylet imaháza és a rabbi lakás. A háztulajdonos és a zsidó egyület között nemrég viharos per támadt, mégpedig a bérlet körül. A Horizont Rt. ugyanis felmondott a Zsolttáregyletnek, amely azonban a felmondást nem fogadta el, s így a bírósághoz fordult a háztulajdonos, kérve a felmondás érvényességének a kimondását.

A kereset szokatlan indoklása a következőképpen hangzik:

— Az Izraelita Zsolttáregylet

megbotránkoztató módon használja a helyiséget.

Harminczével ezelőtt történt a bérbeadás, akkor az Együletnek kevés tagja volt, s a hívek csendesen imádkoztak a templomban s azután hazamentek. Azóta a taglétszám megtízszereződött, s

nem csöndesen végzik imájukat, hanem felháborító módon kiabálnak s nem mennek az ima után haza, hanem összes üzleteiket reggeltől estig az imaházban bonyolítják le.

Eközben botrányosan bepiszkolják a lépcsőházat, folyosókat, úgy annyira, hogy tűrhetetlen a jelenlétük.

Ezen a címen kérjük a felmondás érvényesítését.

A lakásügyi elsőfokú bíróságon báró dr. Apor István annakidején hosszas

bizonyítást rendelt el abban a kérdésben, vajjon valóban olyan piszkosak-e a helyiségek s olyan lármát csinálnak-e, hogy ezzel megbotránkoztatják a lakókat.

A nagyszámban felvonult tanúk — ők is kátfogók, ortodox hívek — a felperes háztulajdonos állításait igazolták s ennek alapján

a törvényszék a felmondást érvényesnek mondta ki és kötelezte a zsidó együletet, hogy költözzék ki az imaházal.

és a rabbi is hagyja el a lakást. Az alperes egyület az elsőfokú ítéletet megfellebbezte s így másodfokon a törvényszék Szieberth tanácsa elé került a furcsa természetű kilakoltatási per. A fellebbezési bírósági tárgyaláson kisebb viharok támadtak. Az alperesi ügyvéd ugyanis héber nyelvű meghatalmazást csatolt be,

amelyet a felperesi ügyvéd kifogásolt és azt vitatta, hogy a magyar perrendtartás nem ismer idegen nyelvű meghatalmazást. Az ellenfél ügyvédje hevesen védte a meghatalmazás érvényességét, amit azzal igazolt, hogy

felhívta a bíróság figyelmét a héber szöveg alatti magyar sorokra.

A törvényszék végül is elfogadta a meghatalmazást s folytatta a tárgyalást. A bizonyítási eljárás során a törvényszék helyszíni szakértői szemlét rendelt el s ennek foganatosításával dr. Möriz Sándor törvényszéki bírót bízta meg. A bíró ki is szállt a helyszínre, ahol meglepetés várta: az imaház ragyogott a tisztaságtól, trissz levegő és rend, nyugalom volt köröskörül.

A hívek csendesen mormolták az imát, üzletkötésnek még látszata sem úszott a levegőben.

— Kérem, nagyságos törvényszék, itt mindig ilyen gyönyörű tisztaság van — vallották az alperesi tanúk, érthetetlen módon, teljesen egyöntetűen, s a régebbi vallomásokkal ellentétben.

Több hívő kihallgatását a templomban foganatosította a törvényszék,

amely megtekintette az imaház mellett lakást is.

— Itt ki lakik? — kérdezte a bíró.

— A templomszolga — felelte a felperesi ügyvéd.

Erre a kijelentésre a tanúk és szépszámu „hallgatóság” sorában élénk felzúdulás következett.

— Ilyen sértés! A rabbi úrra azt mondani, hogy templomszolga. Szégyen!

Ilyen és hasonló kifakadásokkal támadtak az ügyvédre, míg végül a bíró rendet teremtett, megmagyarázva, hogy

tevédsérről van csupán szó.

A helyszíni szemle a továbbiakban is csak tisztasággal találkozott, a lépcsőház és folyosók is rendesek voltak.

— Néhány órával ezelőtt látta volna bíró úr! — mondta a felperesi ügyvéd. — Kiszaladt volna a házból, olyan szörnyű volt itt a piszok.

Ugy látszik, számítottak a szemlére.

A helyszíni szemle mintegy két nappal ezelőtt volt.

A folytatolagos tárgyalásra a jövő héten kerül sor,

amikor előreláthatóan már ítélet is lesz ebben a Rombach ucca környékét élénken érdeklő felmondási perben s jogerősen eldől: ott marad-e az imaház, vagy sem.

Képzőművészetünk a nemzetközi sikerek ellenére is válságát éli

A nyomasztó gazdasági helyzet súlyosan érinti szobrászainkat és festőinket — Nincs megrendelés, a fiatal tehetségek elpusztulnak a nyomorban

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A magyar képzőművészet az utóbbi tíz esztendőben imponáló fejlődést mutat. Nem egy reprezentatív kiállításunk aratott komoly sikert Európa metropolisaiban s ez a siker festőink és szobrászaink nemzetközi pozícióját emelte. Sajnos, a külső siker nem áll arányban képzőművészeink szociális helyzetével. A súlyos gazdasági válság érthetően érezteti hatását a képzőművészetben, a melynek amúgyis mindig nagy anyagi nehézségekkel kellett megküzdenie.

Ha valaki egy pillantást vet az elmúlt évtizedre, látszólag jobbnak tartja a helyzetet, mint a milyen az valójában.

A kultuskormány kétségtelenül segítségére van a magyar képzőművészetnek és nem lehet tagadni, hogy sorozatos külföldi kiállítások rendezésével felrészítette és élénkebbé tette képzőművészet életünket.

A külföld metropolisaiban rendezett kiállítások növelték a művészgárda ambícióját és meghozták jeles értékeinknek a megérdemelt sikert. Eddig rendben is lenne az ügy, nemzetközi viszonylatban kiváló helyet vívott ki magának a magyar képzőművészet, hívója ma a lehető leg- európaibb s értékét nagyszerű sikerek fényelzik.

Ha azonban valaki mélyebbre tekint és a magyar képzőművészet problémáit felveti, akkor döbben rá a szomorú valóságra, hogy

képzőművészetünk talán még soha nem volt oly súlyos helyzetben, mint manapság.

Hiába állított be nagy összeget művásárlás céljaira a költségvetésbe a főváros, hiába emelte a kultuskormány büdzséjében a képzőművészet támogatására szánt szubvenciót, ezzel még egyik sem tudott segíteni a képzőművészek válságos gazdasági helyzetén, amely lassan már nem is nevezhető helyzetnek.

Mit mond Glatz Oszkár, Sidló Ferenc és Karlovsky Bertalan?

És hogy ezek a problémák nem tisztán helykérdések, legjobban bizonyítja azt néhány előkelő jelensége képzőművészeti gardánkban, akik érthető rezignációval tekintenek a holnap, az ifjú generáció kevés fejlődési lehetősége elé.

Sidló Ferenc.

a jeles szobrászművész is teljesen reménytelennek látja a helyzetet.

— A magyar képzőművészet helyzetét súlyosan érinti a gazdasági válság. Hiába áll európai nivón s hiába művásárol a főváros és a kultuskormány, ez csak egy csepp a tengerben. A képzőművészetnek semmi lehetősége sincs, hogy esetleges nagyszabású alkotásait értékesíteni tudja. Végre is azon már legünnök egyszerűen túl, hogy a művész a levegőből, a jég hátán is megélhet. Miképp kezdjen nagystílusú munkába például egy szobrász, ha nincs hozzá pénze, vagy egyáltalán nem mutatkozik eshetősége annak, hogy mondjuk egy hatalmas szoborcsoportozatát el tudja adni.

A szobrász nem a műterem, hanem a halhatatlanság számára dolgozik.

Helyes megoldás lenne, ha monumentálisabb szobrászati feladatok elé állítanák a művészgárdát. Elég, ha rámutatnak arra, hogy például a Nemzeti Múzeum oszlop-csarnoka is és a két kiugró, eredetileg szobrok elhelyezésére szolgált. Vagy például a Lánchíd két hídfőjénél vagy a Szépművészeti Múzeum főbejáratának a megoldásánál is szoborcsoportok elhelyezésére gondoltak a tervezők. Ilyen alkalmakat kéne nyújtani szobrászainknak, akik ebben az esetben nagyobb szobrászati problémákat is meg tudnának oldani — állami vagy fővárosi támogatással. Sajnos sem az állam, sem a főváros nem képes több áldozatot hozni a képzőművészetért, mint a mennyit tett eddig is. Viszont

a társadalom egyáltalán nincs abban a helyzetben, hogy a képzőművészet aktíve is támogassa.

Glatz Oszkár.

A képzőművészeti Főiskola tanára, főleg a fiatalabb generáció helyzetét látja sivatárnak.

— A legtehetségesebb képzőművészek kénytelenek mellékfoglalkozás után nézni, mert mesterségükből nem tudnak megélni.

Főleg a fiatalok helyzete kilátástalan. Ezek már a modern törekvések zászlóvivői s így bizony őket megértene sem

mert hiszen minden alapot nélkülöz.

A valóság ma az, hogy nincs a képzőművészetnek vevőtábor, elvesztette még azt a kis lehetőséget is, amely a múltban meg volt, hogy produkcióját anyagilag is értékesíteni tudja.

Sokan panaszkodnak a festők és szobrászok közül, hogy Magyarországon nem virágzik igazi képzőművészeti kultúra és ennek oka, hogy a magyar társadalom nagy rétege nélkülözi azt az előiskolát, amely szükséges a képzőművészet igazi értékeléséhez s amely egyedül tudná biztosítani képzőművészeink megélhetését. Mert azok, akik azt képzélik, hogy a közönség művészi hajlamait követi, mikor képet vásárol, nos ezek tévednek. A verniszsások látogatói szinte mindig ugyanazok s csak egész kis hányadát képezik a nagy tömegnek, amely nem látogat tárlatokat, mert nem tudja élvezni azokat, hiátan nincs meg a szükséges műveltsége.

A középosztálynak az a része pedig, amely mindig műpártoló volt és amely mindig szívesen vásárolt félre-rakott pénzéből művészi értékkel bíró képeket, a legjobban megérezte a nagy gazdasági rázkódtatásokat és kénytelen volt felhagyni vásárlásával.

Ma alig egy két ember látható a kiállítások termeiben, aki vásárolna is. És ha valaki vesz képet, úgynevezett „bütorképet” vásárol, amelynek édes kevés köze van az igazi képzőművészethez.

És ez ellen hiába küzd a kultuskormány és a főváros, amely minden elismerést megérdemel, a képzőművészet támogatásáért.

közönséget máról holnapra a képzőművészetnek nem lehet teremteni.

Itt csak egy mód lehetséges,

népszerűsíteni kell a képzőművészetet, képzőművészeti kultúrát kell teremteni az országban.

Igen tudja a közönség, támogatásukról, pedig nem is lehet beszélni. A beérkezett művészek legtöbbje is alig tud megélni, hát miképp lenne képes egy művésznövendék biztosítani egzisztenciáját ilyen viszonyok között. Egy-két nyári telep még gondoskodik valahogy pár héten keresztül a festőnövendékekről, de semmi több.

S éppen az a legfájdalmasabb, hogy a legjobb anyag dől ki a sorból, a letehetségesebb fiatalok vesztik el kedvüket és művészi ambíciójukat.

Karlovsky Bertalan.

nem is szívesen nyilatkozik a képzőművészetnek erről az égető problémájáról.

— Teljesen kilátástalan a jövő úgy a fiatalok, mint az öregek szempontjából.

Csak az állami vagy a fővárosi megrendelések jelentenek némi pénzt, sajnos, nem mindig azoknak, akik megérdemelnék.

Sokkal sivatárabb a helyzet, semhogy érdekes lenne rajta gondolkodni, vagy róla nyilatkozni.

Fáy Dezső.

a kitünő grafikus, a képzőművészeti élet fellendítését szeretné már látni.

— Ma már Mecenások nincsenek. A festő vagy a szobrász kénytelen a két keze munkájából megélni. Sajnos, sokszor ezek a kezek nem mindig az ecsetet, meg a véset szorítják, előfordul néha az is, hogy zsákok cipelnek. Változtatni csak egy módon lehet,

a közönséget rá kell szoktatni a képzőművészetre.

Ezt pedig nem lehet más módon, mint hogy meg kell tanítani az embereket, hogy mit kell nézni a festményeken vagy szobrokon.

Aki ezeket a nyilatkozatokat elolvassa, kissé túlzottnak fogja találni azokat, pedig őszinteségükben talán kíméletlen, de igaz sorok.

A magyar képzőművészet súlyos válságát éli és hogy ennek ellenére számottevő nemzetközi sikereket tud kivívni, ez bizonyítja erejét és értékét.

Kolba Gyula.

ANGLIA

a legtöbb teát fogyasztó ország. A brit sziget lakói fejenként átlag napi nyolc csésze teát isznak. És Anglia büszkélkedik a legletterősebb férfiakkal, az angol nők pedig gyönyörűen karcsúak. Az angol a nagyon erős teát kedveli. Az ő izlésének felel meg a mi Britannia-keverékünk. — 10 dg ára 3 P

Meinl Gyula Rt. teabehozatala

PAPLANT,
matracot legolcsóbban a készítőnél — Átdolgozást vállalok
GYÖRFFY, RÁDAY-U. 5

A HÉT MARGÓIÁRA

GARAMI ERNŐ, a szociáldemokratáknak önkéntes számkivetésből megtért vezére megkezdte politikai tapogatózását. Sorra járta azokat, akikről azt hitte, hogy pont ők ötle várják a politikai iniciatívát. Nagy csalódások érték. Azok, akikkel igen szeretett volna fogódzni, egyáltalában nem hajlandók vele egy gyékényre ülni. Akiket pedig csak azért látogatott meg, hogy politikai memorióját bizonyítsa, úgy belékapaszkodnak, hogy mint halljuk, máris az exiliumba szeretne menekülni előlük. Hát igen. Akik ma tényezők, vagy még számítanak valamit, azoknak semmi szíkségük Garamira. Sőt soha nem is ülhetnek vele egy zoldasztalhoz, mert politikai nullákká válnak. Akik pedig mint politikai nullák benne akarják maguk előtt a számot látni, azokról néhány napi itthonlét után valószínűleg ő is tudja, hogy velük Magyarországon politikai csatát nyerni nem lehet. Legjobb lesz, ha politikai körforgalmát leállítja.

A KERESKEDELEM PANASZAI is helytállóak, igazak, csak úgy mint a többi dolgozó rétegeké. A kereskedő is küzd, nyomorog, csúszik lefelé. De talán a kereskedelem tudna a legkönnyebben segíteni magán. Ő hozhatná be a legtöbb pénzt az országnak és természetesen magának. Csak hogy az eddigi kereskedelmi metódustól eltérő módon. Évtizedeken át könnyű volt Magyarországon kereskedni, az áru és a fogyasztó piac egyaránt készen hullott az ölébe. Ma mind a kettőt neki magának kell megteremteni. Az árut is, t. i. a piac képes árut és a piacot is, t. i. az igényessé, zárkóztató, vémsorompók mögé húzódozó piacot. És ez bizony sok munkával jár. De magyar áru van. És pedig jó áru. A kereskedő azonban tegye exportképessé. Ez az új feladata. Hálás feladat. Piacokat hódíthat vele és győzhet a világversenyben. De munka, gond, kitartás és puritán becsületesség kell hozzá. Miért ne tudná ezt nyújtani a magyar kereskedelem?

A KÉPVISELŐI LÉTSZÁM APASZTÁSA nem mélyreható takarékosági intézkedés. Az a pár százezer pengő, amely a reform következtében az állam kasszájában marad, nem fog lényegesen könnyíteni az adófizetők terhein. Nem is ebben van a jelentősége a tervbevett mandátum apasztásnak. Van azonban példaadó jelentősége. Ha az a testület, amelytől a takarékoskodást az ország várja, önmagán kezdi az akciót, akkor lehet bizalom az elhatározás komolyságához. És ez a demonstratív jelentősége annak a tervnek, hogy 40-50 képviselőséggel lecsökkentsék a képviselők száma. Milyen öröm lesz majd, ha vissza lehet állítani a békekötés előtti számot. Addig azonban jó kevesebb is. Hátha a közönség is jobban meg is válogatja majd őket! A beolvasztásra ítélt csonka kerületek mandatáriusai megkezdik majd az élethalálharcot. Ez azonban nem lesz veszedelmes. Az a kormány, amely B-listára tett több ezer tisztviselőt, hihetetlenül nem fogja túlságosan szívére venni a B-listára szánt tisztviselők sírárait.

GYILKOSSÁGOKKAL van tele a világ minden rendőrségének jelentése. A megjelölt okok és indokok között szerepel minden: szerelem, pénz, bosszú, perverzitás és száz egyéb. A valódi, a legáltalánosabb az, a minden gyilkosságnál jelenlevőt nem jegyzik. A keresztény morda tékeit az irodalomnak el kellene számoltatni. Ezek köréből kerülnek ki a gyilkosok.

VASBUTOR

csak védjeggyel
HAIDEKKER

Üllői-út 48-19, Fiumei-út 3

minőség. — Kapható mindenütt!

AZ ŐSI KORONÁZÓVÁROS EMLÉKNAPJA

Ezrek ünnepelték vasárnap Székesfehérváron Zichy Nándor és Prohászka emlékezetét

Az apostolpüspök emlékére épülő templom
alapkövének elhelyezése — Szakadó esőben
a hívek nagy tömege hallgatta a táborigazgató

Székesfehérvár, nov. 17.

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Kettős ünnepet ült vasárnap Székesfehérvár, az ősi koronázóváros és vele együtt a székesfehérvári egyházmegye és az egész katolikus Magyarország. A magyar katolicizmus patriárkájának, gróf Zichy Nándornak centennárius ünnepségét tartották és

egyúttal ennek keretében elhelyezték annak a templomnak az alapkövét, amelyet az apostolpüspök, Prohászka Ottokár emlékeztet a vasutvidéki plébánia területén építenek.

Ez a kettős ünnepség összehozta nemcsak Székesfehérvár egész népét, hanem képviselve volt azon népes küldöttségekkel a környék és az egyházmegye majdnem minden egyes községe. Az ország egyéb vidékeiről, különösen a fővárosból is nagyszámban jelentek meg a magyar katolikus élet vezető férfiai, Zichy János és Aladár grófok vezetésével ott volt a Zichy grófi nemzetség legtöbb tagja és igen nagy számban jelentek meg a katolikus politikusok.

Az ünnepségeket a város valamennyi katolikus templomában tartották szentmisék vezették be, amelyekre a különféle testületek és intézmények és a vidéki küldöttségek

zászlók alatt vonultak az épülőben levő templomhoz, amely Fábán Gáspár műépítész tervel szerint hatalmas aranyu modern bazilika lesz.

Az ünnepség színhelyén, ahol az elkészült főfalak irányát virágfüzerek jeleztek, cserkészcsapatok, egyenruhás vasutasok, az egyházközösség tagjaiból alakult száztáru rendezőbizottság fogadták az érkezőket, akiknek elhelyezkedése után Shvoy Lajos megyéspüspök táborigazgató misét mondott.

A szakadó eső ellenére a hívek ezrei hallgatták végig fődílen fővel a püspök miséjét,

amely alatt a délviasut énekkara, Sára J. vezetésével adott elő magyar egyházi énekeket. A táborigazgató misé után a székesfehérvári léptett Griger Miklós sóskuti plébános, országgyűlési képviselő, aki szentbeszédében méltatta az ünnepi alkalmat,

idézte Prohászka Ottokár nagy alakját, akinek lelke a csillagok között jár, de keze ma is könnyeket töröl le és szíveket gyújt fel.

A szívbemakoló szentbeszéd után felavasták a templom alapító-oklevelét, majd a megyéspüspök megáldotta az alapkövet és az alapfalakat.

Az ünnepség színhelyéről a közönség a hatalmas aranyu lovardába vonult, amelyet erre az alkalomra ízfészen feldíszítettek és ahol a Zichy Nándor születésének századik évfordulója alkalmából rendezett díszülés folyt le. A közönség, az ország minden részéből és minden társadalmi rétegéből regrutálódva, teljesen megtöltötte az egész helyiséget. Shvoy Lajos megyéspüspök és Zichy János elnökelt. A hádi-árvaház zenekara a Himnuszot intonálta az ünnepség megnyitását, majd

a megyéspüspök mondotta el előki megnyitóját, amelyben méltatta az egyházmegye nagy fiának emlékeztét.

A lelkesedéssel fogadott emlékezés után a gróf István országgyűlési képviselő több mint egyórás beszédében vázolta gróf Zichy Nándor egyházi-politikai programját és

nak különösen aktuális vonatkozásait. A következő szöveg

Haller István v. miniszter, országgyűlési képviselő volt, aki tapsoktól folyton megszakított beszédében

kiemelte azokat a fontos momentumokat, melyek Zichy Nándor politikai öröksége gyanánt ma is irányítják és vezetik a magyar katolikus közéletet. Ezután a nemrég alakult Zichy Nándor társaság nevében Péterffy Jenő, az egyetem ifjúság nevében pedig báró Zichy Chikán üdvözölte a díszgyűlést, melynek utolsó szónoka Vass József népiéleti miniszter lett volna, aki azonban az előrehaladott időre való tekintettel arra kérte a díszgyűlés közönségét, hogy előadását, melynek tárgya „A keresztény erkölcs a közgazdaságban” volt, más alkalommal tarthassa meg.

Délben a Vörösmarty-körben az ünnepség vidéki résztvevői és a helybeli előkelőségek közös ebédre gyűltek össze.

Kabos Gyula egészen új alapokon akarja vezetni a Fővárosi Operettszínházat

Az új rezsim hatvanezer pengős tőkével indul — A régi tagok nyolcvan százalékát újra szerződítették

Szabolcs Ernő igazgató megváltik a színházról

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A Magyar Hétfő jelentette először azt a kombinációt, hogy a Fővárosi Operettszínház új igazgatója esetleg Kabos Gyula lesz. Azóta az események megérlelődtek és

ma Kabos Gyula a Fővárosi Operettszínház albertől igazgatója.

Faludi Sándor bukása után a színházat bérlő részvénytársaság rengeteg pályázó közül Kabos Gyulát választotta ki, aki annyi pénzt fektetett bele új vállalkozásába, hogy a részvénytársaság az ő személyében látta biztosítottnak a színház jövőjét.

A Kabos-rezsim hatvanezer pengős tőkével indul s egészen új alapon akarja vezetni a Fővárosi Operettszínházat.

Miután Faludi Sándor bukásával valamennyi régi szerződés érvényét veszítette, Kabos Gyula teljesen újra kezdte a szervezkedést. Programja az, hogy tavaszig prózai darabokat játszik, vigjátékokat, bohózatokat, tavasszal pedig bemutat néhány zenés vigjátékot. Ugynevezett nagy operetteket nem szándékozik Kabos Gyula bemutatni.

Ennek a programnak megfelelően alakul a színház egész adminisztrációja és személyzete.

A régi tagok nyolcvan százalékát újra szerződítették Kabos Gyula.

Az adminisztrációs ügyekben azon-

amelyen az egyetlen felköszöntőt Shvoy Lajos megyéspüspök mondotta a vendégeknek. Délután félégyszer órákor

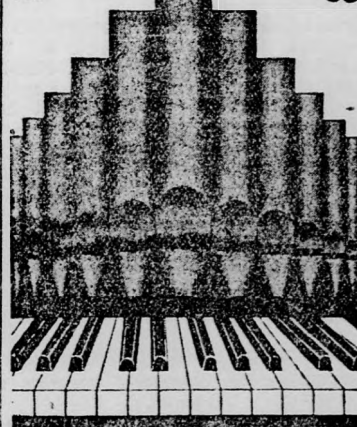
egyszerre három helyen volt gyűlés. A Szent István-teremben a gazdák gyűléseztek Széchenyi Viktor gróf főispán elnöklésével, akinek megnyitóját után Czettler Jenő, a képviselőház alelnöke, Marschal Ferenc országgyűlési képviselő és Szentiványi Károly ráfóti prépost tartottak nagy tetszéssel fogadott szakelőadásokat.

A cisztercita gimnázium dísztermében az iparosok gyűléseztek Kaltenecker Viktor felsőházi tag elnöklésével; szakkérdésekről Müller Antal kormánytanácsos, Szentiványi Károly ráfóti prépost és az iparos közélet több vezetője beszélt. A harmadik gyűlést a legényegylet dísztermében tartották a munkások számára és ezen a megyéspüspök elnökelt, akinek közvetlen melegségi szavai után Griger Miklós országgyűlési képviselő, Szabó József volt képviselő és Haller István volt miniszter, országgyűlési képviselő tartottak beszédeket a keresztényszociális mozgalom jelentőségéről.

Este hat órákor a székesegyházban ünnepélyes hálaadás volt, amelynél a templomot betöltő hatalmas közönség előtt Marczell Mihály pápai kamarás, a pesti Szent Imre-kollégium igazgatója, mondott beszédet.

Sternberg

KIR. UDVARI HANGSZERGYÁR. RÁDIÓMŰVEK
BUDAPEST RÁKÓCZI-UT
VII. 60

Legkedvezőbb vásárlási alkalom!
Kitűnő hangú harmónium 320 P
Zongorák készpénzárban, részletkedvezményel

ban súlyos változások történnek. Előszörban

nem köt szerződést Kabos Gyula Szabolcs Ernővel,

nem újítják meg a szerződést a színház gazdasági igazgatójának, titkáriának és rendezői karának.

A színház új gazdasági igazgatója egy dr. Jul nevű ügyvéd lesz, aki eddig a Színházberlő Rt. ügyészének a segédje volt. Hírek szerint Faludi Sándor nem váltik meg teljesen a színházról, amennyiben, tekintettel érdekeire, minden hatáskör nélkül bizonyos tiszteletet fog kapni egy évig.

A színház nem ragaszkodik a Sisters című operett előadásához, ez a darab valószínűleg a Király Színházban fog színrekerülni a szezon vége felé. A Fővárosi Operettszínház december elején magyar vigjátékokat mutat be. Ezzel a darabbal indul Kabos Gyula színháza.

TÖRLEY

Öt év alatt tizennyolcszor lett öngyilkos egy huszonöt éves fiatalember

Sokat nyomorgott, szenvedett és csak akkor voltak az életeiben jó napjai, mikor kórházakban ápolták

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Klein Lászlónak hívják. Intelligens arcu szöke fiú, rézműves. Mindössze 25 esztendősi gyermekember. Életének utolsó öt esztendőjét rendőrségi aktákból, jegyzőkönyvekből is össze lehetne állítani. Pedig nem követett el semmi rosszat, nem bűnöző. Csak meg akart halni. Husz éves korában először, azóta 18-szor nézett szembe a halállal. Az eltűnési osztály feljegyzéseiben, az életuntakat védő iroda aktáiban sokszor szerepel a neve és gyakran jelent meg a lapoknak abban a rovatában, ahol a halál önkénteseit tartják számon.

Megrázó, drámai erejű történet életének utolsó szakasza, tele kétségbeesett vergődéssel, heroikus nekifeszüléssel, nyomorral, szenvedéssel, amelyre a csüggedés óráiban öngyilkosságot tett pontot. Aztán a kórházi ágy következtét, gondtalan napokkal, amelyekre úgy tekint vissza a 25 éves Klein László,

mint a nyugalom és béke hajlékára.

Ezek voltak életének legszebb napjai. Mikor gyógyultan el kellett hagynia a kórházat, mindig sírt, mert tudta, hogy előlőki kezdődik minden.

Klein László öt évvel ezelőtt jött fel Budapestre. Apjának Kolozsváron volt üzlete és ő az üzletben dolgozott. 1923-ban menekülniök kellett. Az anyját megölték a románok, az apját elvesztette. A husz éves gyerek ijedten egyedül gyalog menekült Magyarországra. Mikor Pestre érkezett, állás után nézett. Napokig járt állás után. Hiába. Éjszakára már nem volt szállása, lerongyolódva és éhesen aludt a padokon. Egy ilyen alkalommal elfogták és csavargás miatt a toloncházba vitték. Napok mulva szabadon bocsátották. Állás nélkül, pénztelenül kikerült a pesti utcára. Nem volt rokona, ismerőse, akihez támogatásért fordulhatott volna. A husz éves gyerek megretent a szenvedésektől és

estefelé az Erzsébethídról beugrott a Dunába.

A halászok mentették ki a hullámokból. A mentők bevitték a Szent István kórházba. Hetekig nyomta az ágyat, de boldog és megelégedett volt, mert meleg szobába jutott és nem volt gondja emmivalóra. Mikor felgyógyult, elküldték a kórházból...

Négy nappal később leugrott egy körúti ház II. emeletéről.

Összetört tagokkal vitték a Rókusba. Hónapok mulva újra az uccára került. Egy ideig felvette a küzdelmet a sorssal. Küzdött, robotolt a napi megélhetésért. Nem volt elég energiája, bátorsága, nem tudott állásért könyökölni és csak kisebb nap-számos munkákhoz jutott. Aztán elfogyott a munka, megint inséges napok jöttek.

Egy reggel szublimátmérgezéssel találták meg az Andrássy úton.

Újra kórházba került és ott a kórház orvosának feltűnt a fiatalember, aki makacsul ragaszkodott a halálhoz. Mikor felgyógyult, elküldte Risztics Lázár rendőrtanácsoshoz, az elesett emberek jószívű mentorához. Klein László elmondta élet-történetét a rendőrtanácsosnak, aki először megpróbált állást szerezni a fiatal embernek, majd mikor ez nem sikerült,

beutaltatta a lipótzmezei tébolydába.

Pár hétig ödögött a tébolyda falai között, aztán mint gyógyultat Sátoraljaiújhelyre küldték házi kezelésre. Innen is el kellett jönnie.

Gyorsan peregetek ezután az események a szerencsétlen fiatalember életében. Még 12-szer követett el különböző módon öngyilkosságot és végigjárta az összes kórházakat. Legutóbb a kötélről vágta le az utolsó pillanatban. Felgyógyulása után az angalföldi tébolyda útján Balassagyarmatra, innen Huguagra, később Órhalomra került, ahol mint a balassagyarmati Mária Valéria tébolyda ápolója, környékbeli gazdaságokban segítkezett. November elején közölték vele, hogy

törlik a tébolyda létszámából.

Kétségbeesetten nézett a faluban állás után. Felvették fűtőnek egy helyen havi 2 pengő 70 fillér bérrrel. Most ez az állása is megszűnt. Megint Pestre jött és itt áll egyedül, társtalanul, pénz nélkül ebben a nagyvárosban, meghasonlott lelkeben azzal a makacs elhatározással, hogy újra a halálba megy.

Egy pengőt szorongatott a kezében, amely éjszakai szállásra és a holnapi ebédre elég. És aztán? Erre a kérdésre nem felelt Klein László, csak zavartan mosolygott.

Bencsics Gyula.

Megkezdték a veszprémi vármegyei egységes villamoshálózat építését

Körmendy-Ékes Lajos főispán nagyszabású koncepciója a megvalósulás stádiumába jutott — Vida Jenő felsőházi tag a Pannónia Rt. elnöke lett — 1932-re az egész vármegye elektrifikálódik

Egy letterős vármegye utat mutatott az egész országnak

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A napokban megkezdték Veszprém vármegye villamosításának építkezési munkálatait. Ezzel egy olyan nagyszabású munka érkezett el a gyakorlati megvalósítás stádiumába, amelynek országos viszonylatban is jelentősége van, már csak abból a szempontból is, hogy

ez a vármegye az első az országban, amely egységesen megoldotta a villamosítás nagyszabású feladatát. A munkásságért Körmendy-Ékes Lajos dr.-t, Veszprém vármegye főispánját nagy elismerés illeti.

Kiváló közigazgatási és gazdasági tudásával ő kezdte meg Veszprém vármegyében évekkel ezelőtt a villamosítás tervének propagálását és nagy energidíjjal, cél-tudatos és kitartó vezető-munkásságával a rendkívüli horderejű kérdést meg is oldotta. Ezzel az ország többi vármegyéi-

nek, sőt az általános elektrifikálásnak is példát mutatott abban a tekintetben: hogyan és milyen módzatok mellett lehet teljesíteni hazánkban is a modern életnek ezt az elsőrendű követelését.

Éppen ezért ismertetjük részletesen Veszprém vármegye villamosításának ügyét,

előbb azonban meg kell jegyeznünk, hogy Körmendy-Ékes főispánnak a nagyszabású berendezkedés előkészítésénél elsőrendű munkatársa volt Kenessey Zoltán dr. vármegyei tb. főjegyző, aki a vármegye részéről referense volt az ügynek és a később megalakult Veszprémvármegyei Villamosítási Szövetkezetnek is ő lett az igazgatója.

Százhusz község és két város csatlakozása

A vármegye villamosításának gondolatát 1926 őszén Körmendy-Ékes dr. főispán vetette fel és ugyancsak 1926 végén 500 tagu értekezletet hívott össze, amely után kimondta, hogy

a villamosítást szükségesnek tartja.

Az értekezlet után a főispán kérdést intézett a községekhez, amelyeknek túlnyomó többsége elvbén kimondta a csatlakozást. Ennek alapján 1927 májusában megalakult a Veszprémvármegyei Villamosítási Szövetkezet, hogy a községek nevében

legyen olyan jogi személy, amely az érdemi tárgyalásokat megkezdheti és az áramszolgáltatási szerződéseket megkötötheti.

A szövetkezetben a vármegye tisztviselői és vezető egyéniségei nagy lelkesedéssel működtek közre. Ugyanakkor három elsőrangú elektrotechnikai szakértővel, borosjenői Szabó Kálmánnal, Sigray Istvánnal és Ferenczy Pállal elkészítette a berendezés költségvetését és a vállalkozás jövedelmezőségi számítását, valamint a községekkel megkötendő áramszolgáltatási szerződés tervezetét. Ezeket a munkálatokat a szövetkezet bemutatta a kereskedelmi minisztériumnak, amely bizonyos módosítások után hozzájárult a tervezet-hez. A minisztérium által átdolgozott koncepció szerződést a szövetkezet tárgyalás és elfogadás végett kiadta a községeknek és

Veszprém vármegye 177 községéből 120 község bejelentette a csatlakozását.

A többi 57 községből 14-ben már megvan a villamosság, 43 nagyjából kisközség pedig egyelőre távol tartotta magát, bár nyilván ezek is rövidesen be fognak lépni a szövetkezetbe. Ugyanakkor megkezdődött Pápa és Veszprém városokkal a tárgyalás, ami majdnem egy évig tartott, tekintettel a komplikációkra és arra, hogy ezeknek a városoknak természetesen megvolt az öndőlő villamossági telepük. A tárgyalás befejezésével a városok olyan szerződést kötöttek a szövetkezetrel, hogy

mind a két város a meglévő telepét leállítja és a jövőben a szövetkezettől szerzi be az áramot,

olsóbb áramot a saját üzemé által termelt árammal. Az előkészítésnek ez a fázisa 1928 márciusig tartott.

A községek egyetlen fillért sem ruháznak be

Az addigi munka eredményéről 1928 márciusában a referens nagyszabású előterjesztésben adott számot a törvényhatósági bizottság előtt. A referátum rámutatott arra, hogy az agrárvidékek villamosításának kérdését az elsőrendű aktualitás előterébe azok a társadalmi és gazdasági követelmények állították, amelyek a világháború következményeinek tekinthetők.

A föld népe, amely a világnak minden sarkában megfordult a háború idején, gazdasági, kulturális és higiénikus igényeket hozott magával

és a villamosítás társadalmi szükségességét talán a legkedvezőbb világháborús hatásnak lehetne nevezni. A falu társadalmának igényein kívül az ipari és mezőgazdasági többtermelés szükségessége is megkívánja a tökéletes és gazdaságos villamosenergiát. Ezért a világháború óta Franciaország, Anglia, Ausztria, Bajorország, Szászország és általában a német államok villamosítási törvényekkel valóították meg a kérdést. A magyar kereskedelmi minisztérium szintén törvényjavaslatot készített az elektromos energia termelésének ügyéről és ennek kapcsán,

a veszprémi vármegyei villamosítás előmunkálatainak megkezdése után a belügyminiszter egyenesen felhívta a vármegyei törvényhatóságok figyelmét arra, hogy a községek villamosítását lehetőleg vármegyénként oldják meg.

Veszprém megyében Körmendy-Ékes főispán két irányelv alapján oldotta meg a dolgot és pedig, hogy a városok és községek beruházási terhet és vállalkozási üzleti kockázatot egyáltalán ne vállaljanak magukra, másrészt a villamosítás ügye műszakilag, jogilag és pénzügyileg a lehető legtökéletesebb módon valósuljon meg.

Ezért alakult meg a Veszprémvármegyei Villamosítási Szövetkezet, mint keretszövetkezet,

amelynek a községek és a két város a tagjai, olyképpen, hogy évente csupán bizonyos minimális árammennyiség átvételére kötelezik magukat. A fogyasztóknak ilymódon való biztosítása után a kormány — a kereskedelmi miniszter álláspontja alapján is —

a villamosításnak vállalatba való adása mellett foglalt állást.

Ilymódon sikerült elérni, hogy a községek egyetlen fillért sem ruháznak be, hanem csupán a lekötött minimális áramfogyasztás átvételére kötelezik magukat és díjtalanul jutnak hozzá az összes közvilágítási berendezésükhöz is.

Ezeket tartalmazta a vármegye közgyűlése elé 1928 márciusában benyújtott előterjesztés, amely ezzel a koncepciózus mondattal zárult: „Hiszük, hogy a villamosenergia nyomán több fény és több tudás, a falu népének lakásaiban jobb levegő és több egészség, azonkívül több és jobb munkaalkalom és így nagyobb jólét, vég-

eredményben pedig a vármegye lakosságának polgárosodása és megerősödése fog kisarjadani!”

Egymillió pengő alaptőkével részvénytársaság alakul

Miután eddig jutottak a dolgok, a nagyszabású vállalkozás pénzügyi részére kellett megoldást keresni. Már 1926 telétől kezdve az Agrolux községek és mezőgazdaságokat villamosító Rt. előlegezte a rengeteg költséget kívánó előmunkálatok díjait, olyan megállapodás alapján, hogy az Agrolux a villamosítási hálózat megépítésére kiírandó versenytárgyalásnál bizonyos előnyt fog élvezni. Ami az egész vállalat finansziális tárgyalásait illeti, azok

először a Foreign Trade Securities Company Limited nevű nagy amerikai pénzcsoporttal folytak,

azonban az eleinte kedvezőnek látszó és öt-hat millió pengő beruházására vonatkozó tárgyalások mégis megszakadtak, mert az amerikai érdekltség csak abban az esetben volt hajlandó a nagy összeget rendelkezésre bocsátani, ha a községek a beruházásért anyagi felelősséget vállaltak volna. Tekintettel arra, hogy ez sem a kormány, sem a főispán intencióval nem egyezett, az amerikai tárgyalások meghiúsultak és nem maradt más hátra, mint hogy külön részvénytársaság alakuljon megfelelő tőkével a vármegye villamosításának keresztülvitelére. Nagy nehézség volt ennél a tervnél, hogy a budapesti pénzintézetek a vármegyei villamosítás céljára hosszú időre lekötött tőkéket nem óhajtották befektetni.

Ekkor a szövetkezet a szénbányákkal kezdett tárgyalásokat és a Magyar Általános Közszénbánya Részvénytársulattal sikerült is olyan megállapodást létesítenie, hogy a bányá Veszprém cégszékhellyel és egy millió pengő alaptőkével részvénytársaságot kreál,

amely a szövetkezet által megkötött áramszolgáltatási és árameladási szerződéseket kihasználásra átveszi és ennek ellenében megépíti és üzemben tartja a vármegyei villamosításhoz szükséges összes létesítményeket. Ehhez az ajánlatához a belügyminiszter is hozzájárult és akkor a MÁK megalapította a Pannónia Áramszolgáltatási Rt.-t,

amelynél ez év júliusában érdekltséget vállalt a Magyar Általános Hitelbank és a Magyar Rézámitoló és Pénzváltó Bank.

A megalakulás után elkészítették a vármegyében a szükséges vezetékek terveit, amelyek alapján az engedélyezési tárgyalást a kereskedelmi minisztérium októberben megtartotta,

sőt már az építkezés is megkezdődött a napokban.

A vármegye egész közönsége haldt érez Vida Jenő felsőházi tag, a MÁK alelnök-vezérigazgatója iránt, aki erős gazdasági együttérzéssel koncilians módon lehetővé tette, hogy a még hosszú ideig meglehető nyereséget nem hozó vármegyei villamosítás lehetővé váljék. A Pannónia Rt.-nak Vida Jenő lett az elnöke, Óváry Ferenc dr. felsőházi tag pedig az alelnöke. A Pannónia Rt. olyan megállapodást létesített a Veszprémvármegyei Villamosítási Szövetkezetrel, hogy a községeket képviselő keretszövetkezet vagy 25, vagy 35 év múlva megválthatja az egész létesítményt, addig pedig a Pannónia Rt. egy bizonyos áramfogyasztás elérésétől kezdődően bruttó bevételéből részesedést ad a szövetkezetnek, amely ezt az összeget az esetleges megváltás céljaira tartalékolja. A belügyminiszter kikötésének megfelelően

a Villamosítási Szövetkezet üzletrésztelnek nyolcvan százaléka állandóan a községek, illetve a vármegye tulajdonában marad,

mert bár ezek az üzletrészek igen kis összegről szólnak, mégis az egész megye elektrifikálásának jogi és közigazgatási alapjául szolgálnak.

A villamosítás munkáját a szigorú kikötés szerint a következőképpen kell a Pannónia Rt.-nak elvégeznie: 1930. év végéig Pápa és Veszprém, valamint 31 község, 1931 végéig 80 község, 1932 december 31-ig pedig az összes hátralévő községek, tehát az egész vármegye villamosításának be kell fejeződnie. A nagyszabású munka folyamán Scitovszky Béla belügyminiszter és Herrmann Miksa volt kereskedelmi miniszter a legmesszebbmenő támogatásban részesítette a vármegyét, amely nagyszabású koncepciójával nemcsak a többi vármegyének, hanem az egész országnak is kiváló példát mutatott az elektrifikációs egyöntetű és egységes megvalósításra.

6-18 havi részletre

beszerezhet nálunk ruhát, mindenemű textilárut, szőrmét, bundát, cipőt, szőnyeget, bulort, keréknárt, alpacát, fényképezőgépet, rádiót, fűzők, anyagot stb. Árany-ézüst-ékszereket. „Hermos” Áruforgalmi Vállalat, Dessewffy-utca 21. Üzleti órák reggel 9-11, este 7-ig

VAJNOVSZKY GUSZTÁV KÉPESÍTETT KFLMEFESTŐMESTER. BUDAPEST IX. LONYAI-UTCA 20 — TELEFON: AUT. 862-84

Férfi: I. Ferenc-Orszá-ut 34-36; I. Horvá Miklós-út 40; IV. Vármegye-utca 5; VIII. Szent-iv-utca 29; IX. Ferenc-körút 7; IX. Lónyav-utca 20 — Árak: Férfiöltöny vegytisztítás 5, férfi felöltő 450, női selyemruha 350, női selyemruha festés 5 P-161. Kemény gallér tisztítása 10 f

INTÉZKEDJÉK A TISZTI FŐORVOS!

Állandó szolgálatot kíván a Bakteriológiai Intézet a sok diftériamegbetegedés

A jelenlegi rendszer mellett néha két napnál is tovább kell várni a vizsgálat eredményére

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

Csordás Elemér tisztii főorvos a közigazgatási bizottságban legutóbb részletesen referált a fővárosi közegészségügyi állapotáról és ennek kapcsán megemlíttette azt is, hogy a difteria-megbetegedések emelkedőben vannak. A legutóbbi napokban

ismét szaporodott a difteria-megbetegedések száma

és ezzel kapcsolatosan több oldalról szóváltatték, hogy

a betegek és környezetük napokig bizonytalanságban vannak, mert a bakteriológiai vizsgálat eredményét néha csak harmadnap van módjuk megtudni.

Ennek oka az, hogy a Fővárosi Bakteriológiai Intézet nem tart este 6 óra után inspekciós szolgálatot. Így a hat óra után beküldött vizsgálati anyag (torokváladék) feldolgozását csak másnap reggel kezdik meg. Minthát a kitenyésztes legkevesebb húsz órát vesz igénybe, az orvos abban az esetben, ha este látja csak a beteget és veszi a váladékot,

a bakteriológiai vizsgálat eredményéről harminchat óránál hamarabb nem értesülhet.

Ennyi időhaladék pedig difteria esetében a betegre végzetes következményekkel járhat. A difteria igen sokszor lefolyik akként, hogy **karakterisztikus lepedék az első napokban nem is jön létre** és előfordulhat, hogy az orvosnak éppen a klinikai kép bizonytalansága miatt a bakteriológiai leletre további teendőinek szempontjából **feltétlenül szüksége van**. Evidens, hogy az elmondottak alapján

a bakteriológiai vizsgálat körül minden késedelmeskedés csak hátrányos lehet, úgy a betegre, mint környezetére s egyszersmind a közegészségügyre is.

Ezért ajánlatos volna, megfelelő intézkedésekkel biztosítani azt, hogy a vizsgálati anyagot beküldő orvos **minden esetben**, tehát akár nappal, akár az éjszaka bármely szakában küldötte is be az anyagot,

annak eredményéről legkésőbb 24 óra múlva értesülést szerezhesse.

Ha a Fővárosi Bakteriológiai Intézet — amelynek egyébként közismerten kitűnő munkássága kétségbe nem vonható — jelenlegi munkarendje nem teszi lehetővé, hogy ez a kívánság megvalósulhasson, úgy véleményünk szerint

a munkarenden kell változtatni.

Ha a Fővárosi Bakteriológiai Intézetben állandó inspekciós szolgálat volna, akkor az esetleg késő este beküldött vizsgálati anyagok földolgozása

nem szenvedne tizenkétórás késedelmet,

ami a jelenlegi munkarend mellett elkerülhetetlen. Az intézet kiváló vezetőjének, dr. Vass Bernát professzornak, nemkülönben széleslátókörű tisztii

főorvosunknak, dr. Csordás Elemérnek figyelmébe ajánljuk a fentvázolt közérdekű és a közegészségügy szempontjából nagyfontosságú tényeket, a melyekre

a világvárosok már régen megoldást találtak.

Ha a fertőző kórházakban növekvő beteglétszám esetén kiegészítő orvosoknak alkalmazása és felvétele megen-

gedett dolog és az igazgató saját hatáskörében **intézkedhet ezirányban**, akkor nem látjuk be, hogy a megszorított bakteriológiai vizsgálatok esetén miért ne volna ugyanilyen joggal felruházható a bakteriológiai intézet vezetője is. Ilyen módon az éjjeli inspekció kérdése a bakteriológiai intézetben is **egyszerűen megoldhatóvá válna** és az említett esetleg tizenkétórás késedelem kiküszöbölhető lenne.

Karácsonyig a fővárosi és haszonbérleti törvény és talán a sajtónovella kerül tárgyalásra a képviselőházban

A gazdasági tervek megvitatása hetekre lefoglalná a parlament idejét — Külön bizottság készíti elő az adminisztráció egyszerűsítését

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A parlament ebben az évben már nem foglalkozhatik sok javaslattal. Egyrészt az idő rövidsége, másrészt pedig a fővárosi törvénynek előreláthatóan mozgalmas, komoly és hetekre elhúzódó vitája szolgál e tekintetben akadályul. A fővárosi törvényjavaslatból a belügyminiszter kihagyta azokat a pontokat, amelyek általános ellenzésre találtak. A Keresztény Gazdasági Párt és a Községi Polgári Párt egyes szakaszokban hajthatatlan maradt és így

többszöri tanácskozás és ismételt kapacitációk után sem tehetett egyebet a belügyi kormányzat, minthogy teljesen deferáljon.

Ilyenormán az eredeti javaslat lényegesen megváltozott. Az autonómia hatásköri csorbítása lényegesen redukálódott, tehát a főpolgármester és a polgármester hatásköre között tervezett lényeges eltolódás csaknem teljesen elmaradt.

Mindamellet sok olyan részlete van még a törvényjavaslatnak, a mely élenk vitára fog alkalmat adni, így a javaslatnak csütörtökön kezdődő tárgyalása bizonyára el fog húzódni legalább három hétig, vagyis december közepéig.

Ha a szokásos parlamenti idő beosztása mellett a földmívelésügyi miniszternek a haszonbérletekre vonatkozó javaslatát még a karácsonyi szünet előtt nem lehet letárgyalni, akkor az ülések meghosszabbítására kerül sor. Viszont, ha a javaslat vitája rövid idő alatt fejeződnék be, akkor sor kerül a sajtónovellára.

Gazdasági vonatkozású törvényjavaslatok, vagy indítványok nem kerülhetnek tárgyalásra. A minisztériumok kebelében azonban annál intenzívebben folyik a kormány által készített, akceptált gazdasági program végrehajtásának előkészületei.

A kereskedelmi minisztérium ke-

belében megkezdte tanácskozását a vámtanács, amely a német kereskedelmi szerződést készíti elő és revízió alá veszi az agrár-társadalom által kifogásolt ipari vámtételeket a mezőgazdasági kamarák felterjesztése alapján.

Ugyancsak fokozott tevékenységet fog kifejteni a takarékosági bizottság, amely a költségvetés redukálására vonatkozólag tesz előterjesztést a kormánynak.

Bethlen István gróf miniszterelnök megbízásából egy bizottság foglalkozik az adminisztráció egyszerűsítésével.

Ez a bizottság az aktakezelésnek minden fázisát revízió alá veszi,

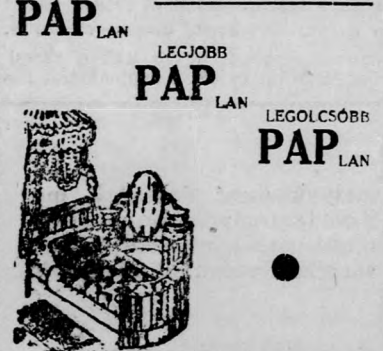
hogy megállapítsa azokat az aktusokat, amelyek elhagyhatók. A cél az, hogy ne csak az akták elintézése legyen gyorsabb, hanem a normális tisztviselői létszám megállapításához is megadja a fundamentumot a bizottság munkálata.

Szó volt arról, hogy

a parlamentbe megvitatás alá kerüljenek a kormány gazdasági tervei,

valamint a pártoknak ilyen vonatkozású indítványai és javaslatai. A parlament munkarendje azonban ezt lehetetlenné teszi, mert bizonyos, hogy egy ilyen vita hetekre lefoglalná a parlament idejét és lehetetlenné tenné az elkészített törvényjavaslatoknak a letárgyalását.

LEGSZEBB ALAPITTATOTT 1854

Kárptosáru, vas- és rézbútorgyára
Szőnyeg, pokróc, függöny,
ágy- és asztalterítők
gyermekkoscsók, nyugszékek
minden kivitelben kaphatók

Gichner János
Budapest, Erzsébet körút 20
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Répa a szakszervezeti parlóban, vagy Fischer Márton városatyja különös kilépése a szociáldemokrata pártból

Hogyan terrorizálja a szakszervezet a független kisiparosokat

— A Magyar Hétfő tudósítójától. —

A szociáldemokrata városi frakció ernyedetlen szenzációszállítója, Büchler József, csütörtökön a költségvetési vita során újabb politikai szenzációval lepte meg a bizottsági tagokat. Bejelentette ugyanis, hogy Fischer Márton bizottsági tag, akit szociáldemokrata programmal választottak meg, kilépett a szociálista pártból. Maga ez a kilépés még nem kellett volna feltűnést, ha Büchler József nem sietett volna Fischert megvádolni azzal, hogy

a pártból való kilépése és az Egységes Községi Pártba való belépése mögött anyagi ellenszolgáltatás húzódik meg,

amennyiben Fischer Márton felszólítást kapott az egyik minisztériumtól, hogy pályázatot nyújtson be ráhagyott készletére. Büchler József leleplezéseinek alátámasztására rögtön két olyan fővárosi bizottsági tagra hivatkozott, akik szerint Fischer Márton nekik azt az ajánlatot tette, hogy a szociáldemokrata pártban belépni szolgálnak az egységes párt érdekei, ha közszállítók elnyerésében részesedni akarnak.

Szükségesnek tartottuk, hogy ennek a lehetetlenül nagy és átlátszó tendenciával megrendezett leleplezésnek végére járjunk és ezért

felkerestük Fischer Mártont,

aki éppen a pártvezetőség bizalma folytán, mint a szociáldemokrata kisiparosság képviselője került a fővárosi közgyűlés termébe. Fischer Márton 30 éves szakszervezeti multra tekinthet vissza és ebből a 3 évtizedből

28 évet mint szociálista kisiparos töltött el a párt szolgálatában,

anélkül, hogy eddigi szociálista meggyőződése és szociálista erkölcsi ellen a párt-erkölcsök katója — Büchler — kifogást emelt volna. Fischer a dobucpai műhelyében 14-15 szabómunkást foglalkoztat és

ennek az üzemnek több éven át az üzletvezetője Répa Károly volt.

Öt évvel ezelőtt a szabóiparosok szakszervezete Répa Károly egyéni cége alatt egy szabóműhelyt nyitott, amelynek üzemben tartásához a szükséges tőkét, egy-pengős részvények alakjában a szociálista szabómunkásságtól szedték össze. Ötzentendős lesz ez az üzem a jövő év januárjában, anélkül, hogy a szakszervezeti munkásság a sok ezer pengőre rúgó befizetési után, akár csak egy fillérnyi haszonhoz, vagy nyereségrészesedéshez jutott volna.

Ezenkívül a szociálista alapon működő szövetkezet

a műhelyében alkalmazott munkásságot sem fizeti jobban, mint bármely más munkaadó.

Eltekintve mindezekről, a szakszervezeti szabóüzem nem átalja azt sem, hogy a szociálista kisiparosok műhelyeiben dolgozó munkásság közül azokat, akik többet és gyorsabban dolgoznak, kiemeli és a szövetkezeti műhelybe közzvetíti.

Ilyen ügyből kifolyólag keveredett Fischer Márton a szakszervezeti vezetőséggel háborúságba.

Az történt ugyanis, hogy április havában Fischer névszerint megnevezett egy jó munkást, akinek közvetítését kérte a szakszervezettől. A szakszervezet megtagadta ugyan a közvetítést, de a szociálista kisiparos felvette a munkást. Meg kell jegyeznünk, hogy a felvett munkás is szakszervezeti tag, tehát szociálista volt.

A Fischer-féle műhely 14 szociálista munkása erre beszüntette a munkát és ismeretlen egyének elmentek a Fischer-féle műhelyt megrendelésekkel ellátó kereskedőkhöz is

azzal, hogy Fischernek munkát ne adjanak, mert Fischer a szakszervezeti vezetőség akaratával szembe mert helyezkedni. Ime, egy ragyogó példája annak, hogy

független szociálista kisiparost miként véd meg a szakszervezeti vezetőség terrorjától a szociálista párt.

Ez a háborúság, amely Fischer és a szakszervezeti vezetőség között támadt, természetesen a szociálista kisiparosság között élénk visszatetszést szült és ennek következménye volt, hogy Fischer kilépett harmincéves szociálista múlt után a pártból.

Fischer Márton az ellene tanúként felépő Német Jánosnak nem most először szerzett munkát, hanem már több ízben, és most sem az egységes pártba való hiálkodással ígérte meg a munkaszervezést.

HÁZIBÁLÓKRA ESTÉLYEKRE

pezsgők, borok, likőrök és cognacok

a legittünőbb minőségben, a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árakon kaphatók:

BORHEGYI F. R.-T.

V. Vörösmarty tér 1 — IV. Váci ucca 27

Telefon: Aut. 874—58, 874—59

Szabó Dezső 20,000 pengő végkielégítést kér a kormányzótól

15 éves tanári működése alatt befizetett nyugdíjának visszafizetését követeli

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Az elmúlt hetekben Szabó Dezső kérvényi adott be a kormányzói kabinetirodához, amelyben 15 éves tanári működéséért 20.000 pengő végkielégítés kiutalását kérte az államfőtől. A napokban érkezett válasz a kérvényre és abban a kabinetiroda arról értesítette Szabó Dezsőt, hogy a kérvényt érdemi elbírálás végett áttették a kultuszminisztériumba és amennyiben az író bármilyen végkielégítésre vagy nyugdíjra igényt tart, azt közvetlenül volt felettes hatóságától — a kultuszminisztériumtól — kell kérvényeznie. Felkerestük Szabó Dezsőt ebben az ügyben, aki egy pár markáns mondatban mondotta el a kérvényezés történetét.

— Az Elsodort falu megjelenése után lemondtam mindenemről igényemről. A jelenlegi körülményeim azonban arra kényszerítettek, hogy jogaimat a minisztériummal szemben érvényesítsem. Nem kell kegydíj vagy ajándék, csak az, ami jár. Tizenöt évi tanári működésem alatt rengeteg pénzt fizettem be a nyugdíjintézetbe. Kijesz körülbelül 10.000 pengőt. Eddig semmit sem kaptam, nem is kértem. De ez az enyém, ezt visszakérem. Kérvényt írtam a kormányzó úrhoz, de azt a választ kaptam, hogy forduljak a kultuszminisztériumhoz. Én a kultuszminisztériumhoz semmiféle kérvényt nem küldök. Még egyszer írok a kormányzónak és kérek intézkedést, hogy a nyugdíjintézetbe befizetett pénzemet minél gyorsabban visszakapjam.

„Bocsánatot kérek művésznő, ne méltóztassék dohányozni! . . .“

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

Egyik legelőkelőbb színházunkban történt az alábbi szokatlan és furcsa eset. Előadás előtt az ügyeletes rendőrtisztviselő (ez esetben egy rendőrtisztviselő) körülnézett egy kicsit a színpadon és környékén. Az egyik ülőhely előtt elhaladva észrevette, hogy — odabenn aigánem — cigarettázna. Bekopogtatott. És csakugyan. Az ülőhelyen a színház egyik művésznője kedélyesen beszélgetett egy hölgyvel — és mindketten cigarettáztak.

Ez persze szigorúan tilos, de a rendőrtisztviselő, hölgyekről lévén szó, udvariasan és elnézően akarta elintézni az ügyet és így szólt:

— Bocsánatot kérek, művésznő, ne méltóztassék dohányozni... nem, szabad.

Ennyit mondott a rendőrtisztviselő és távozni akart. Ebben a pillanatban azonban az illető művésznő ingerülten pattant fel a helyéről:

— Mit akar itt, kérem? . . .

— Csak figyelmeztetni a művésznőt, hogy az ülőhelyeken szigorúan tilos a dohányzás.

— Engem ne figyelmeztessen — telett még ingerültebben a hölgy —, menjen le az uccára és intézze a forgalmat és azzal törődjék. Ha pedig nem tetszik, hogy cigarettázom, jelentsen fel. . .

A rendőrtisztviselő sápadtan és szó nélkül sarkon fordult és eltávozott.

— Az ügynek a színháznál is és az illetékes hatóság előtt is — szigorú folytatása lesz. . .

Rögzözöltség

Világosságot az Osthandel-ügyben!

Bevásárló kartelek nyomorgatják az elszegényedett magyar vidéket. — Tud-e a kormány arról, mit csinál az Osthandel?

— A Magyar Hétlő tudósítójától. —

A magyar gazdasági életet hónapokon keresztül foglalkoztatta a hatalmas német Deutsche Bank érdekkörébe tartozó A. G. Ibr Osthandel ügye. Ez a társaság magára akarta vállalni a magyar mezőgazdasági termékek exportját, de cserébe különböző szállítási és egyéb kedvezményeket kért a kormánytól. A kedvezményeket nem kapta meg és erre elcsendesedett az Osthandel-ügy. A nyár végén újból napirendre került a kérdés és akkor arról volt szó, hogy az Osthandel tanulmányi részvénytársaságot szervez Magyarországon és ha ez bevállalja, úgy intenzívebb kapcsolatokat épít ki a magyar agrártermékek exportálására.

Ez a tanulmányi részvénytársaság — amint a Magyar Hétlő elsőnek jelentette —

csendben, de annál eredményesebben meg is kezdte működését,

még pedig olyan időpontban, amikor az értékesítés újabb válságba került. Tulajdonképpen tehát örömmel kellene üdvözölnünk a németek bekapcsolódását, ha nem volnának olyan körülmények, amelyek a gazdasági életet gondolkodásra készítik.

Az Osthandel budapesti fiókja legelő-

ször a csöves tengerit kezdte vásárolni. Ismeretes, hogy a Tiszántúl a tél és tavaszi fagyok miatt búza helyett óriási mennyiségben tengerit termeltek és az ősz elején 3,5—4 pengő áron kintáltak mázsánként a megszorult gazdák.

Az Osthandel ügynökei és megbízottai százvagonos tételekben vásárolták fel a Tiszántúl tengeriféleslegét

olyan áron, hogy — saját bevallásuk szerint — a német gazdák soha ilyen olcsón még nem hízaltak sertéseket, mert az idej magyar kukorica olyan kintűn, hogy lemorzsolva 80 százalékat ad. A vásárlások megkezdése óta a csöves tengeri ára duplájára emelkedett ugyan, de a kiszállítások változatlan energiával folynak. Könnyen elképzelhető, hogy milyen kilitásai lehetnek ilyen körülmények között a magyar sertésfízálásnak.

A másik súlyos probléma az Osthandel működésével kapcsolatban a baromfijaccon jelentkezik. Hőmezővásárhelyen az egyik nagy baromfigyűjtő-telepet átvette az Osthandel és

erről a telepről indult ki többek között a gyöngycsibe-kartel megszervezése is.

Amerika újabban egyre jobban keresi a gyöngycsibéket és ezt a konjunktúrát hasz-

nálja most ki az Osthandel, amikor kartelbe lépett a többi kereskedővel és néhány hét alatt

az árakat 2.40 pengőről 1.80 pengőre szorította le.

Információnk szerint egyéb bevásárló kartelek szervezése is serényen folyik.

A magyar mezőgazdaság szempontjából most felmerül a kérdés: tud-e a kormány az Osthandel budapesti tanulmányi részvénytársaságnak ilyen irányú tevékenységéről? Mert amilyen örömmel kell üdvö-

zölnünk mindenkit, aki vásárol a magyar gazdától és pénzt hoz az elszegényedett magyar falvakba, éppoly mértékben el kell ítélnünk, ha egy társaság bevásárló-kartelek alakításával kezdli „tanulmányait”. Az Osthandel óriási tőkével dolgozik, üzleti komolyságához szó sem férhet, de azt a luxust nem engedhetjük meg magunknak, hogy német érdekek gyarmatává tegyünk az elszegényedett magyar vidéket.

A közvélemény tehát megnyugtatót vár hivatalos helyről. Mint értesültünk — interpelláció is készül ebben az ügyben.

Racionalizálni kell a magyar bankfrontot!

A kereszténypárt az egészséges fúziók mellett

— A Magyar Hétlő tudósítójától —

A bankfúziók ügye ismét napirendre került. Először 1924—25-ben foglalkoztatta komolyan a gazdasági életet, amikor a szanalás hullámai a legmagasabbra csaptak és most, amikor a gazdasági válság az erőknél újabb csoportosítását szinte szükségszerűen követeli. A bankok általában nem híve a fúzió gondolatának és éppen ezért meglehetősen idegességgel fogadták a Keresztény Gazdasági és Szociális Pártnak azt a bejelentését, hogy a párt a fúziók mellett loglál állást. Aikalmunk volt erről a kérdéssről a Kereszténypárt egyik vezetőjével beszélgetni, aki a következőket mondotta:

— A bankok részéről állandóan azt az ellenvetést halljuk, hogy Magyarországon egészen speciális a helyzet és a fúzióknál, koncentrációknál nem érvényesülhetnek azok a szempontok, amelyek például Amerikában a pénzintézetek és iparvállalatok sorozatos koncentrációit eredményezték.

— Amerikában — mondják — a túlméretezettség miatt kellett az ipari és bankvállalatokat racionalizálni. Ez a megállapítás száz százalékban fedi a magyar viszonyokat is. Ennek a csonka országnak hovatovább több bankja lesz, mint volt az egész Magyarország. A reális helyzet tehát az volna, hogy a nagy verseny egészségesebb üzletpolitikát, olcsóbb hitelfeltételek kialakulását segítsé elő. De nem ez történik. A bankok frontja egész szélességében ráfekszik a magyar életre és akárhová nyúl az ember, mindenütt a bankérdekkel kerül összeütközésbe, mindenütt bankkirkulásokat zavar. Eljutottunk oda, hogy bank nélkül már lélekezni sem lehet.

— A banküzem túltengése egyformán érezteti hatását nemcsak a gazdasági életben, hanem politikai, társadalmi, szociális és kulturális téren is. Nem akarjuk a bankoknak, mint közgazdasági tényezőknek a jelentőségét kisebbiteni, de az ellen igenis tiltakozunk, hogy a magyar életben csak egy irányító gondolat legyen:

a bank. Racionalisabbá kell tenni a bankfrontot és ehhez az első lépés a fúzió.

— A Kereszténypárt tehát leszögezte magát az egészséges koncentráció gondolata mellett. Tekintettel vagyunk ezen a téren — a szociális szempontokra is. Amikor a nagytételeknél a fúzió egy sereg tisztviselőt kenyer nélkülívé tenne, ez ellen teljes erővel tiltakozni fogunk. De a közép és kisintézeteknél elbocsátás nélkül is keresztülvihető a fúzió. Szinte közhellyé lett már a bankvezérek dotálásának ügye, de a szociális problémák éppen itt oldható meg a legkönnyebben. Tessék úgy racionalizálni, hogy az egy-két vezető jövedelme arányba kerüljön a manuális munkát végző tisztviselőkével. Számos esetben voltunk tanui annak, hogy bankok alakultak tisztán azzal a céllal, hogy egy-két ember búsas jövedelmet biztosítson magának az éhbéren tartott tisztviselőtársadalom veresrejtékes munkája árán. A bankvezérek inflációját kell megszüntetni és ezen a réven kell emberibb megélhetést biztosítani a tisztviselőknél.

— A fúzióval szorosan összekapcsolódik a részvényjog reformja is. Az új időknek új követelményei vannak és meg kell akadályozni azt, hogy egy elavult részvényjog palástja alatt könnyelmű emberek kalózkodhassanak a gyanútlan nagyközönség pénzével.

— Igen érdekes megfigyelni a részvénypiac helyzetét is. A konjunktúra alatt a papírok lavinája elöntötte az értéktözsédét. Azóta sok törles történt, a részvényeket összevonták, a darabszám kevesebb lett, de a tőzsdének ma gazdasági jelentősége nincs, mert a bankok magára hagyták. Csak vegetálás az, ami a Szabadság-tér palotában történik és hiába hivatkoznak világielenségre. A tőzsdén kevesebb részvényre van szükség, a részvényekre pedig jobb osztalékot kell fizetni, hogy a közönség ne spekulációra, hanem tőkebefektetés céljából vásárolhasson részvényeket.

A cégér változott, de az elv megmaradt. Általános öröm kísérte nemrégiben a borkartel megszűnését. A Nemzetközi Borkereskedelmi Rt. neve mögött meghűződő karteiben a három legnagyobb gyár, a Wolfner, Mauthner és Machlup gyakorolt esztendőknél keresztül diktatórikus hatalmat a piacon és tette mérgeződrágává a magyar cipőt. A kartel néhány héttel ezelőtt felbomlott és már úgy látszott, hogy mérsékeltbb üzletpolitika érvényesül. De nem ez történt. A három nagy gyár néhány kisebb gyárral együtt ú. n. kondiós-kartell alapított, amely minden tekintetben követte elődjét, sőt megerősödvé, még jobban érvényre juttatja üzleti politikáját. A cipőszakma most országos mozgalmat akar indítani, hogy szembeszálljon a kartel önkénykedésével.

Csökkent a műtrágyaforgalmazás. A földművelésügyi minisztérium kedvezményes műtrágyaakciója az idén három hónappal későbbben kezdődött és feltételeiben is súlyosabb volt, mint az elmúlt években. A kamatmentes műtrágyahitel ugyanis megszünt. Ennek hatása már is érezhető a műtrágyaforgalom alakulásában, amennyiben a legújabb adatok szerint a magyar földre legalkalmasabb szuperfoszfát forgalmazása 25, a nitrogén műtrágya forgalmazása pedig 30 százalékkal kevesebb, mint volt tavaly.

Kanada magyar búzával nemesíti votmagyalit. Hosszú idő óta folyik nálunk a búzánemesítés tiszteletreméltó munkája. Eredmények is mutatkoznak már. Egyik kiváló szakemberünk a napokban fejette

ki, hogy a nemesített búza körülbelül 20 százalékkal nagyobb termést hoz, mint a közönséges búza. Mennyiségi szempontból tehát üdvös ez a munka, de a minőséget tekintve a tiszal piros búza ma is verhetetlen márkája a világpiacnak. Az idej piros búzát 1,5—2 pengővel drágábban és minden mennyiségben megveszi a külföld. Amerikai magyar lapok írják, hogy Kanada újból növelte búzaterületét, száz kilométerrel haladt fölfelé északnak és ezen a területen tiszavidéki piros búzával keresztetett búzát vetett nemcsak mert minőségileg jobb, hanem mert nagyobb a fagyállósága is Ennek a fajtának a nemesítésével pedig nálunk nem foglalkoznak,

Kérdezze meg a nagymamát!

Ugye ő is

STEINSCHNEIDERNÉL

vásárolta a paplanát. Nemcsak ő, hanem mindenki, aki olcsó ár mellett jó minőséget akar, az bizalommal fordul az ország legismertebb ágyneműgyárához, hol legjobb minőségű vattás és pehelypaplanokat, párnákat, takarókat, matracokat, sezlonokat, bergereket és mindenemű hárpitözött bútorekat olcsó áron szerezhet be a cég üzleteiben.

VII., Király uca 79. és IV., Váci uca 28. Ugyanitt vas- és rézbútorok, komplett hálószobák legolcsóbb áron.

Perzsaszőnyeget

melyek most érkeztek meg Konstantinápolyból, rendkívül olcsó, versenyen kívüli áron vásárolhat, valamint mindenféle

gyári szőnyeget

Axmuster, Bukle, stb. finom gyapjú ebédülőszőnyegekben nagy raktár. — Mocett átvető vásár propaganda árusítás! Megbízható cég! A legfelsőbb körök szállítója. Címre ügyelni!

KLEIN ÖDÖN

IV, RÉGIPOSTA-UTCA 3

Színház

Vádolom Honthy Hannát...

Nem kell megijedni ettől a látborzongató címtől. Amiről itt szó lesz, az sokkal kisebb esemény, semhogy valami *facusse-i* hangulatra gondoljon az ember. De itt a héten tönkrement egy színház. Kenyér nélkül maradt kétszáz ember. És itt ezt a színháztragédiát annyiféleképpen magyarázták, riportozták, mentegették, babusgatták — hogy ez egyszer és végre már Magyarán kell beszélni és végre ki kell mondani nyíltan, mi okozta a Fővárosi Operettszínház bukását?

Majd most pontosan el fogom mondani a bukás történetét. Adatokkal és bizonyítékokkal.

Nézzük csak.

Szezón elején minden színház szervezkedik. Így tett a Fővárosi Operettszínház is. Minden szerepkörre szerződtetett egy-egy színésznőt vagy színészt. Teljes volt az együttes és bár Faludi Sándornak nem volt pénze, azt remélték, hogy az első siker majd kirántja a színházat a bajból.

A szezon elején így állt a színház együttese: Péchy Erzs, Fejes Teri, Szilágyi Marcsa, Delly Ferenc, Kabos Gyula, Sarkadi Aladár és mások. Teljes operett együttes!

És amikor ez az együttes ott volt a színháznál — tárgyalásokat kezdtek Honthy Hannával! Szabolcs Ernő találta ki, hogy Honthy Hanna nevére egész Budapest a Fővárosi Operettszínházba fog járni, mert hiszen a nyáron, Budán, szerinte, Honthy személye volt a — siker...

Ezt elhitte Faludi Sándor és szerződte Honthyt — 350 pengős esti fellépti díjjal!

250 estére — naponként 350 pengőért!

És mikor már ez a szerződés megvolt — kitűzték másorra az „Ez hát a szerelem” című operettet. Péchy Erzsinek fel sem ajánlották az operettet, ellenben szerződtek Tóth Erzsit. Azzal, hogy a darab nem fontos, majd utána jön Honthy a Csúnya lány-ban és akkor dől a pénz a színházba.

Köztudomású, hogy Tóth Erzsiről az „Ez hát a szerelem” házi főpróbáján állapították meg, hogy nem alkalmas operettszerepekre! Kegyetlenül, tapintatlanul elvették tőle a szerepet. Fizették a gázsiját, az új darabban fellépett Szokolay Oly — a darab megbukott. Csúnyán megbukott.

De nem baj! Majd jön Honthy! És a „Csúnya lány!” Majd lesz siker és lesz pénz.

És próbálni kezdték a Csúnya lányt. A színháznál megindult a híresztelés: Ilyen darab még nem volt! A tizedik próba után Honthy Hanna kijelentette, hogy — nem játssza el a Csúnya lány primadonna-szerepét... Mert a darab rossz...

Nyílt szerződészegést követett el. Tudomásul vették. Majd akkor a „Sisters” című operettet játssza Honthy. Mert olyan még nem volt. Ez az operettek operettje! És hát Honthy!...

Inkább bezárták a színházat, inkább bedobták a másorra a „Nagy börtön” című darabot csak azért, hogy Honthy fellépését kívárhassák! Mert ha Honthy fellép, akkor dől a pénz, akkor a pestiek megőrülnek!...

Semmiel nem történt a színháznál, csak azzal, hogy mikor lép fel Honthy Hanna. Senki nem kapott pénzt, a hitelezőket biztatták, mindenkit hitegettek. Majd jön Honthy a Sisters-ben, ilyen még nem volt, sőt, sőt.

És közben megbukott a Nagy börtön! Kávéházakban főpincérek árulták a jegyeket ehhez a hadifogoly-dramához — féláron. Hiába! Nem volt megfelelő közönség. Pénz sem volt a színháznál és ebben

a szörnyű szituációban kezdték próbálni a „Sisters” című operettet!

Mert ilyen még nem volt! Mert a Honthy fog játszani!

És nem tudja senki és a halott színház ravatalánál tolongó „orvosok” nem tudják, hogy akkor, amikor Faludi Sándor kétségbeesetten szalagált 5000 pengőért Tarján Vilmoshoz, hogy a kiszírt tagok kenyerét biztosítsa — Szabolcs Ernő igazgató-főrendező egy költségvetést készített, amely szerint — 32.000 pengőn alul nem tudja kiállítani a Sisters című operettet! 32.000 pengős operett. Csak a kiállítás került volna ennyibe!

És ugyanakkor, amikor 32.000 pengős előiránnyal indultak a próbák, még nem számítottak a színészek fellépti díjaira. A Sisters pedig a következő tehertétellel akart indulni:

Honthy Hanna esti	350 pengő
Kabos Gyula	160
Fejes Teri	120
Delly Ferenc	100
Sarkadi Aladár	100
Gombaszögi Ella	80

Csak a magánszereplők esti fellépti díja 910 pengő! Ehhez jön a statisztéria, a zenekar, a műszakiak fizetése, a köztartozások, bérlet...

Milyen sikeresnek kellett volna lennie, hogy ezt a horribilis napi kiadást — behozhassák!

De ott volt Honthy! Próbáltak és óránként kürtölték a nagy világra: „Ilyen még nem volt!”

És közben dőcögött a Nagy börtön. Faludinak pénz kellett. Nem tudta a kiszírt tagok járulékát kifizetni! Egy hajszálon mulott a színház léte. Ha a Sisters premiéréjéig kihúzzák valahogy, akkor talán lélekhezhet jutnak.

Nem bírták tovább. Faludi összeomlott. Lelkileg és anyagilag teljesen! És azokon a napokon, amikor ott 200 ember nem kapott fizetést, Honthy Hanna csak akkor kezdte meg a próbákat, ha előbb kifizették neki 50 pengőt, ami próbái címén szerződésileg járt a művésznöknek!

És azon a napon is, amikor Faludi és a színház összeomlott, Honthy Hanna fellépett az irodába:

— Amig az 50 pengőt nem kapom meg — nem próbálok...

Ma pedig konzorcionális alapon játszik a színház.

Hát kérem, ehhez egy szót sem kellene hozzátenni. De mégis meg kell mondani néhány dolgot. Mert itt krokodilus könyvek hullottak, itt gazdasági válsággal mentegődtek, itt őszehordtak hetet-havat, hogy magyarazzák a színház bukását.

De tessék figyelni! Vállalom a felelősséget azért, amit itt elmondok!

Bűnös Faludi Sándor! Mert gyenge volt. Mert erőtelen volt. Mert bár tudta, hogy ez a Honthy dicsőségére alapított szezon-eleje nem ígér biztos sikert — nem mert erőlyesen fellépni azok ellen, akik a Honthy-féle elgondolás szerint akarták vezetni a színházat.

Bűnös Szabolcs Ernő! Mert könnyelműen szórta a pénzt, mert ő volt a — Honthy párt feje! Bűnös az a háttér, amelyik elhatározta, hogy Faludinak annyi nehézséget gördítene az útjába, hogy kénytelen lesz lemondani és majd a helyébe ülnek!

És bűnös Honthy Hanna, aki önzésével

indokolatlan egoizmusával nemcsak sietette, de segítette is a — tragédiát...

Miért vádolom akkor külön Honthy Hannát!? A színház összeomlása miatt ugyanis nem dönt el, hogy csakugyan — színházmenő primadonna-e Honthy!? Egyelőre csak annyi dönt el, hogy a tragédiát követő nap Honthy Hanna és a „Sisters” című operett két szerzője korán reggel megjelentek a — Király Színház igazgatójánál, felajánlották neki a darabot, azzal, hogy hagyja abba a „Keserű édes” próbát és töltsön másorra a „Sisters” című remeket.

A Király Színház igazgatója nem fogadta el az operettet. Ugyancsak visszautastotta az operettet a Városi Színház, sőt a Magyar Színház is!

Azt a darabot, amire azt mondták — „Ilyen még nem volt!”...

Ezért lehet Honthyt vádolni? Nem! Hát akkor miért!? Azért, hogy 350 pengős felvételdíjat kapott volna? Ezért sem. Végre is, ha akad színgazgató, aki ennyit fizet neki — igaz a van! Azért vádolom, mert visszaadta a Csúnya lány-beli szerepét és válságba sodorta a színházat? Még azért sem!

Én csak az ötven pengő miatt vádolom Honthy Hannát.

Amiatt az ötven pengő miatt, amely ötven statisztának elég lett volna kenyérré azon a napon, amikor a színház nem tudott fizetni és azon a napon, amikor a művésznek csak az 50 pengő lefizetése után volt hajlandó próbálni.

Mert ezek után meg kell kérdeznem azt is: ki az a Honthy Hanna, aki fittyet hány az egész világra, igazgatójára, kollegáira és császári göggel, napoleoni eréllyel uralkodik egy színháznál eleve nek és holtak felett!

Én megbocsájtom Honthy Hannának a 350 pengőjét akkor is, amikor itt ebben az országban 100 család közül 99 — havi 300 pengős alapon tengeti életét. Én megbocsájtom Honthy Hannának, hogy öntudatos, hogy — primadonna és igyekszik a saját érdekét istápolni!

Honthy Hanna nem közönséges tehetségű színésznő! Senki sem lehet olyan ostoba, hogy el ne ismerje kiváló művészi tulajdonságait! Még azt is elhiszem, hogy — nagy primadonna! De hogy akkora primadonna legyen, aki egy haldokló színház hátába 50 pengős kést dől bele meggondolatlanul és felelőtlenül, azt nem lehet megbocsájtani még Honthy Hannának sem, aki...

...aki például teljesen téved, amikor azt hiszi és azt hiteti el, hogy „Szólik az asszony”-beli óriási sikere után joga van ilyen fellépésre! Mert ha eddig mindenki — sajtó, barátok, színházi illetékesek — elhitték, hogy Honthy Hanna művészi értéke és a Szólik az asszony sikere között kapcsolat van, — akkor én kénytelen vagyok néhány kritikai megjegyzéssel Magyarán kimondani az igazságot:

1. Soha olyan stílustalan alakítást nem láttam, mint amilyen Honthy Hannáé volt a Szólik az asszonyban. Jazz operettben — balett stílus! Vértelen és hihetetlen szerepben — vértelen és hihetetlen túlzások. Olyan hamis és teatrális hang és kiszámított akciók, és mesterkéltségek tömege, hogy ha az — egész produkció nem lett volna kiváló, akkor bizony ez az alakítás lett volna a — bukás oka.

2. Ez a színpadi túltengés — tévedésbe ejtheti a naiv embereket, de a tárgyilagos kritikát nem csapja be. És az okos színházkritikus is tudja mindezt. (Kérdezzék meg Fedákot! Amíg darabokban játszott neki való szerepet, sikere volt. Mihelyt — „Fedák-szerepekben” lépett fel és mihelyt

csak ő volt a színpadon — elmaradt a siker.)

3. Harmadszor pedig a „Szólik az asszony”-ban többször játszott — Siro Anna művész is. És pontosan úgy megtelt a színház, mint akkor, amikor Honthy volt a primadonna.

4. Most Fedák játssza a szerepet a Városiban. Sikere van a darabnak most is!

Volt-e és van-e joga Honthy Hannának túlbecsülni színpadi és művészi értékét? Van-e joga végzetes tévedésből és önkritika nélkül ezt a tévedést — 50 pengős követelésre felváltani!

Én vádolom Honthy Hannát! Ebben a színházbukásban valóban — primadonna! Ezt az ötven pengőt, Honthy Hanna ötven pengőjét, bármilyen neveltségesen is hangzik — oda lehet tenni a Fővárosi Operettszínház — ravatalára...

Nagy István.

Ahogy a közönség a filmet látja

— Az istentelen lány. Az Ufa filmszínház most indult első hangos filmjével. C. B. de Mille rendezte ezt a filmet és a címe: „Az istentelen lány”. A nagy rendező vallásos alapötletű filmjei közül ez a hangos mű is kiváló, élvezetes, nem bántó, tapintatos, pedig nagyon nehéz a fejtárgy, a javítóintézet levegőjében megőrizni azt a határt, amelyen túl könnyen tapintatlanul válhatik a film. C. B. de Mille avatott keze azonban akadály nélkül és simán teszi érdekessé, mely hatásvárat az izgalmas, minden jelenetében irapszós filmet. Remek az egész produkció. A szereplők egytől-egyig válogatottak és kiváló színészek. Az Ufa első hangos műsora hangos sikere lesz.

— „Sariatán”. Hipnotizőr, gyilkosság, hindu, rendőrség, detektív, ideges izgalom! Ez a film. Régi bevált recept szerint készült amerikai bűnügyi történet. Aki szereti az ilyesmit, az megnézheti ezt a filmet.

— A pokollégió fia. Kér, hogy nem találjak jobb címet ehhez a filmhez. Mert az ilyen poklos, légiós és haldokló címekből annyit kaptunk már, hogy — szinte meg sem ijedünk, csak mosolyogni tudunk. Ez a kétségtelenül izgalmas és érdekes kinal tárgyú film pontosan úgy hatott volna, ha kevésbé hűborzongató címmel kerül a közönség elé. Van benne egy remek szerep William Boyd számára. Ez a szöke amerikai, kiváló művész, — miatta, alakításért is értékes a film.

— Legénylányok. Olyan „Díkszerelm”-historia előkelőbb kiadásban. Hatásos, színes, pillanatonként ötletesebb film. Az amerikai ifjúság életéből vette tárgyát. A gazdag ifjúságából. Mindenesetre csemege a közönségnek. És biztos nagy sikere lesz.

Keserű emberek városa Nem nehéz kiadni, hogy Budapestről van szó. Helyesebben: a pesti utcáról. Amely sohasem volt olyan mozgalmas, mint most. Sokkal több járkelőt lehet az utcán látni, mint azelőtt. Rohanó, száguldo emberek. Férfiak kopott ruhában, sarkatlan cipőben. Nők, már elegánsabban öltözve. De mindnek az arcán valami megmagyarázhatatlan keserűség. Idegesség. Gondok.

Rengeteg ember arcára van írva az, hogy — nem evett aznap.

Rengeteg arcon ott ég a kérdés: mi lesz holnap?...

És minden arcon a kegyetlen ma árnyéka.

Keserű emberek városa Budapest.

Künn az utcán rohadás. Nekiszággal egymásnak két ilyen ideges ember és górombák, és türelmetlenek.

Türelmetlen és góromba mindenki.

Bécsben, Párisban, Berlinben több a mosoly. Több a nyugalom. Ott a sietés láza a munka látát jelenti. Ott a túlekedés mögött nem érzem a nyomor árnyékát és nem látom a bizonytalanság fejvesztett száguldasát a rohadásban!

Keserű város lett Budapest.

És keserű marad, ha akármennyire felvirágozunk, akkor is.

Ne virágos Budapestről álmodozzanak!

Mosolygó utcát, nevető Budapestet szeretnék előbb látni...

Uj színház jelenti:
minden este 8 órakor

Égő város

Hírek

A primadonna és a brünni gyáros

1.

Mindenki úgy tudja, *Budán vacsorázni kellemes*. Mult héten azután kiderült, hogy *Budán vacsorázni hasznos is lehet*. Egyik jólismert vidéki primadonnának esete bizonyítja.

2.

Az ismert primadonna elment a *Fehér Holló* című kocsmába vacsorázni. Férfi-társaságban volt, leült egy asztalhoz. *Táplálkozott és beszélgetett a bardtaival*.

3.

A szomszéd asztalnál két úri ember cselekedte ugyanezt. Ők is táplálkoztak, de németül beszélgettek.

4.

Az egyik németül beszélő úr vacsora közben folyton a primadonnát nézte. Egy darabig nézte azután odahívta a főpincért s így szólt:

— Ki ez a hölgy?
— X. Y. színésznő.
— Száz pengőt kap maga. *Meg akarok vele ismerkedni.*

5.

A főpincér megkapta a száz pengőt, rövidesen visszajött a németül beszélő úrhoz s így szólt:

— *Ismerkedés lehetetlen*, de elárlalom önnek, hogy a hölgy holnap reggel nyolc órakor a Keleti pályaudvarról a gyorsvonattal *abba a vidéki városba utazik, ahol játszik.*

— Köszönöm — szólt a német úr s átadott a főpincérnek négyszáz pengőt.

6.

Másnap reggel a Keleti pályaudvaron a nyolcórás gyorsvonat kalauza hatalmas virágcsokrot vitt be a primadonna tülkéjébe.

7.

A virágcsokor után megjelent a gentleman, kiderült, hogy *brünni gyáros s Konstantinápolyba igyekezett sürgős üzleti ügyben*. A primadonna mosolyogva üdvözölte:

— De hiszen én nem Konstantinápolyba utazom, hanem vidékre.

— Nem tesz semmit — szólt az úr —, Konstantinápoly ráér, *nekem most fontosabb a magyar vidék.*

8.

Ma, ahogy ezeket a sorokat írjuk, *Brünnbe* tíz távirat érkezett *Konstantinápolyból*. Nem tudják, hogy *hova tánt a gyáros.*

9.

Mi tudjuk, hogy hol van.

10.

A vidéki primadonna s a brünni gyáros *esküvője* néhány napon belül esedékes.

11.

Ugye, hogy jó *Budán vacsorázni?*

— Vitéz Csányi Emil huszárezredes balesete a gödöllői vadászaton. Vasárnap a gödöllői királyi vadaskertben nagyszabású vadászat volt, amelyen résztvett az I. huszárezred tisztikara is. Egész napon át folyt a vadászat, hajtókkal és lóháton jártak be a tisztek az erdősegeket. Közöttük volt vitéz Csányi (Wolnhoffer) Emil huszárezredes, aki vakmerő galopban hajította a vadat. A ló egy akadályban megbottlott, a következő pillanatban az alezredes leesett a lóról. Közéledben levő tisztársai pillanatok alatt segítségére siettek, az alezredes azonban képtelen volt felkelni. Orvost hívtak, aki megállapította, hogy az alezredes súlyos zúzódásokat szenvedett és ballábának kulcsontját törte. Autóra tették és beszállították Budapestre, a hungáriai katonai kórházba.

— Halálos szerencsétlenség a csikvári homokbányában. Halálos végű szerencsétlenség történt a *Csikvári-út* mellett fekvő homokbányában, amely *Lovász István* tulajdona. Az utolsó napok eszéseiteől a bánya földje meglazult s leszakadt egy hat méter magas part, amely alatt munkások fejtették a homokot. *Pajor István* húsz éves és *Zsiros György* tizennyolc éves napszamosokat a lezuhanó homoklavina maga alá temette. A többi munkás azonnal hozzálatott szerencsétlenül járt két társának kiszabadításához és sikerült is *Zsiros Györgyöt* megmenteniök. *Pajor Istvánt* a rázuhant föld anynyira eltemette, hogy mire kiásták, halott volt. A rendőrség részéről megindult a vizsgálat, hogy megállapítsák, kit terhel a szerencsétlenségért a felelősség.

— Csendőrök véres harca az orrvadászokkal. A mosonmagyei *Lébény* községben, amely a székesfehérvári csendőrkerület hatásköréhez tartozik, vasárnap éjszaka a csendőrijárőr orrvadászokat fedezett fel, akik lövöldözni kezdtek a csendőrökre. A járőr viszonzta a tüzelést. Valóságos közelharc fejlődött ki a csendőrök és orrvadászok között. *Veszprémi Antal* csendőrmester és egy orrvadász, akinek kilétét nem tudták megállapítani, életüket vesztették a harcban. Szigorú vizsgálat indult meg a véreskimeneteli harc részvétel ellen.

Esküvő, *Körödi Katona János*, volt nemzetgyűlési képviselő, Szatmárvármegye tb. főszolgabírája. Társadalombiztosítói intézeti titkár, november 19-én, kedden este 6 és fél órakor tarja esküvőjét az Egyetemi-templomban Oraviczai és görögcsónyi *Mihálovits Melittával*, *Mihálovits Zoltán* tábornok és neje nemes *Traun Amália* leányával. Az esketési szertartást *dr Hász István* táborigazgató végzi.

Helyzetkép

Gazdasági ajak-lajok, Mindenünk nyavalyog, sajog, Nyakunkon a romlás-rajok: Jelen a legnagyobb bajok!

S jönnek karuzal népek, Mézesmadzag-madárlepek, Bávós írből poshadat pépek: Jelen a legnagyobb képek!

— Földrengést érezték Komáromban. Mint *Komáromból* jelentik, tegnapi éjszaka fél 2 órakor a *komáromi lakosok két heves földlökésre ébredtek*. Sokan ijedten kaptak magukra ruhájukat és kimenekültek az utcára, de újabb földlökés nem jelentkezett. A két lökés olyan erős volt hogy *sok helyütt megállt az óra és a képek leestek a falról.*

— Kibartolták az egyedi középvezetést. Szombaton éjszaka Egyed község körjegyzői irodájába ismeretlen tettesek betörték, fellesztették a község pénztárát és a benne levő készpénzt, körülbelül ezer pengőt magukkal vitték. Vasárnap reggel a körjegyző megdöbbenve látta, hogy hivatali helyiségének ajtaja tárva-nyitva áll, a fiókok, asztalok és hivatalos iratok szerteszóra fekszenek a földön, a középvezetést pedig feltejtve, úresen tárog. A szomszédos Szany községből egy tiszt-helyettes vezetésével csendőrség szállott ki a helyszínre és megindította a nyomozást.

Díszelőadás a Nemzeti Színházban. A *Kereszténycialista Egyesületek Országos Szövetsége* fennállása huszonöt éves évfordulója alkalmából december hó 8-án, délután, a Nemzeti Színházban ünnepséget rendez, amelyen a színház művészei együttese „*A fekete lovas*” 3 felvonásos történelmi színművet fogják előadni. Az ünnepségre szóló rendkívül mérsékelt árú jegyek már válthatók a szövetség központi irodáján, IV. Kossuth Lajos ucca 1. sz. alatt (III. lépcső, II. em. 11. a.)

— A Keresztény Leányegyesületek Nemzeti Szövetségének ünnepe. Vasárnap este a *Keresztény Leányegyesületek Nemzeti Szövetsége* a református teológia épületében ünnepélyt rendezett, amelyen megjelentek *Soltész Elemér* protestáns táborigazgató és *Benedek Sándor* a közigazgatási bíróság másodelnöke. *Ravasz László* püspök imája után a szövetség elnöke, *Szalkovszki Viktor* hercegnek mondott megnyitót, amelyben bejelentette, hogy most nyílt meg a budapesti leányotthon. *Petry Kató* operáriátok énekelte *Victor János* zongorakísérete mellett, majd *Zilahy Lajos* olvasta fel nagyhatású elbeszélését. *Koller Alfréd*, a Nemzeti Zenede tanára hegedült, végül *Kapi Béla* evangélikus püspök tartott érdekes előadást, amelyben megemlékezett arról, a nő a mások szolgálatának mintaképe.

— A Pénzügyi Hírlap, a régóta ismert, tekintélyes közgazdasági organum, a folyó november óta új köntösben, *Réz Vilmos* dr. kintő főszerkesztésében jelenik meg. A gazdasági kérdések egész komplexumára kiterjedőked őrtalmas héttal szerkesztésége és kiadói hivatala: IV. Bécsi-u. 3. sz. IV. em.

— Öngyilkos lett, mert meghalt az édesanyja. Szombaton este a rendőrség eltűnési osztályán bejelentették *Varga Károly* 22 éves napszamos, aki a *Rökk Szilárd* utcában lakott, eltűnését. A *fiatalember napokkal ezelőtt elvesztette édesanyját és a haláleset nagyon lesújtotta*. Tegnapi reggel azzal távozott el lakásáról, hogy követi édesanyját. Vasárnap délelőtt az Erzsébet körút egyik házában a *negyedik emeletéről levetette magát a fiatalember és azonnal meghalt*. A rendőrség az összefüggést kerestek a szombati bejelentés és a fiatalember öngyilkossága között, kihívták *Varga Károly* hozzátartozóit, akik az öngyilkosban felismerték a fiút. Holttestét az orvostani intézetbe szállították.

— Nyomorában öngyilkos lett egy százados özvegye. Vasárnap délelőtt a Csarnok ucca 5. számú házában az egyik elsőemeleti lakásban öngyilkos lett *Jelentsik István százados özvegye*. Az úriasszony már évek óta lakott a házában. Az utóbbi időben anyagi gondjai egyre szaporodtak, emiatt a valamikor jobb napokat látott asszony végső nyomorában *luminált vett be*. A mentők a Rökus-kórházba szállították, ahol azonnal gyomormosást alkalmaztak. *A mérég azonban annyira felszívódott a szervezetbe, hogy már nem lehetett megmenteni az életnek*. Néhány órával kórházba való szállítása után *meghalt*. Búcsúlevelet hagyott hátra, amelyben megírta, hogy az utóbbi időben gyógyíthatatlan betegsége támadt, *orvosai luminált rendeltek neki, hogy aludni tudjon*. Ő ezeket a recepteket gondosan összegyűjtötte és *egyszerre váltotta ki a gyógyszer-tárból*. Vasárnap hajnalban egy adagban itta ki a mérget, amelynek azután nem tudott ellentállni legyöngült szervezete.

— Ötven ingyenebédet ad az egyetemi hallgatóknak a Terézvárosi Társaskör. A Terézvárosi Társaskör szombat délelőtt nyitotta meg diaknyomonyhító akcióját, amely naponta ötven egyetemi hallgatónak biztosít ebédet. Az akció a köztelek-uccal menza megszűnése miatt indult meg és rövidesen sikerült a menza helyett új étkezdét felállítani, amely már a szombati megnyitón harminc egyetemi hallgatónak adott ebédet. A megjelent diákokat *Dinich Vidor* üdvözölte. A beszéd után megkezdődött a kitűnő négyfogásos ebéd, melyet az egyetemi ifjak a legjobb hangulatban fogyasztottak el. A menza az idő szerint búz hely még üres, ezekre jelentkezni lehet a Terézvárosi Társaskör vezetőségénél.

— Pekár Gyula színinövendék nagy sikere Firenzében. *Pekár Gyulának* a Magyar Tudományos Akadémia *Vojnits díjával* kitüntetett drámáját, a *Danton-t*, a firenzei *Politeama* színházban a napokban mutatta be az olasz színházi életben előkelő szerepet betöltő *Marcello Giorda*-társulat. *Pekár Gyula* darabja, mely a budapesti *Nemzeti Színházban* szép sikert ért el, a firenzei színházat betöltő díszes közönség osztalta netszését vívta ki. A *Corriera della Sera* külön kiemeli, hogy az olasz közönség idegen szerzőt ritkán erő ünneplésben részesítette a darabot, de nagy elismeréssel fogadta az egész olasz sajtó is. *Marcello Giorda* a legközelebbi napokban *Rómában*, majd *Milánóban* mutatja be *Pekár* művét az olasz közönségnek.

— *Dávid Ferenc* unitárius püspök emlékezete. A budapesti unitárius egyházköz-ség vasárnap délelőtt ünnepelte *Dávid Ferenc erdélyi unitárius püspök* emlékét. *Dávid* háromszázötven évvel ezelőtt a *dévai várőrtőn kazamatáiban várta nuhalált halt*. Az istentiszteleten *József Miklós* püspök vikárius méltatta *Dávid Ferenc történelmi érdemeit*, majd az egyházköz-ség díszközgyűlést tartott, amelyen *Tóth György* kúriai bíró értékes előadást tartott *Dávid Ferenc* életéről és működéséről. A kultuszminiszter képviselőjében *Barlos* miniszteri tanácsos üdvözölte a közgyűlést. Végül a *Koháry* uccai templomépület földszinti folyosóján, *fehér márvány emléktáblával örökítették meg Dávid püspök érdemeit*.

— Egy kislány borzalmas tüzhálála. *Marcaliból* jelentik: *Borzalmas módon halt meg vitéz Cserkes György* henészi gazdaember négy éves *Ilonka* nevű leánykájá. Az anyja felment a padlásra lisztet szitálni a kenyérsütéshez, amikor egyszerre *velőtrázó sikolyt hallott*. *Vil-lámgyorsan* lefutott az udvarra, amikor megdöbbenve látta, hogy *a kislánya mint égő fátkya szalad kétségbeesve az udvaron, segítségért kiáltozva*. A kétségbeesett anya takarót kerített, hamar ráborította leányára és sikerült eloltani az égő ruhácskát, azonban a *négy éves kislány annyira össze volt égve, hogy a szószeres értelmében megsült*. A csendőrségi nyomozás szerint a ka-

BECHSTEIN

a metropolisok koncert-termeiben és az előkelő családok gyermekszobáiban. Mechanizmusa a művészt titáni erőlködéselhez van mérteztve: a gyermek próbálatai sem árthatnak többt páratlan kiegyensúlyozottságának. Jó zongorán gyorsabban megy a tanulás, öröm a gyakorlat. Kizárólagos vezérképvislet : V., Dorottya u. 7. Tel: Aut. 811—36.

tasztrófa úgy történt, hogy a négy-éves kisleány a tűzhelyből araszat piszkált ki és ruhája meggyuladt.

— A Petőfi Társaság felolvasóülése. A *Petőfi Társaság* a *Tudományos Akadémia* üléstermében vasárnap délelőtt felolvasó ülést tartott, amelyen *Pekár Gyula* előki megnyitója és *Lampérth Géza* főtitkári jelentése után *Szikra*, gróf *Teleky Sándorné* mutatta be új költeményeit. *Bönyi Adorján* tartotta meg székgfoglaló fölolvását, majd megemlékezett *Bársony Istvánról*, akinek a helyére őt a társaság beválasztotta. *Pekár Gyula* üdvözölte *Bönyi Adorját*, majd *Kiss Menyhért* mutatta be új verseit. Az ülés végén *Bán Aladár Tomcsányi Jánosnak* „*Langi Antal emlékezete*” című tanulmányait olvasta fel.

Nagy Moszkvai Képtelen Kalendárium

Az orosz szovjet koronázatlan, de nem rubeleztelen elvidárs-urai — úgy látszik — borzasztóan a nyeregben érzik magukat. Egyenesebben szólván: borzasztóan érzik magukat a nyeregben. Akárcsak az egyszerű regálebélő, aki valamikor fölkapaszkodott ugyan a lónak nevezett szörnyeteg nyakába, de az épkézláb való lejtásra vajmi kevés esélyt érezvén, ekként tohászodott:

— Isten a világ fölött! Csak most az egyszer segitsd ki álom szerencsésen ezt a negyidű állatot!...

Hát ilyenformálén főtének a lóratermett szovjet-huszárok is. Ragaszkodni persze hogy ragaszkodnak sörényhez, kápához, ám közben a szalmaszál után is kapkodnak beszédes kétkelkezőkkel. Legálább is erre vannak a legújabb bolsi-intézmények, melyeken annyira rajtaül a kétségbeesett kapkodás jellege, mint — nos, mint ahogy ók rajtaülnek a magas lovon. Ahogy ók rajtaülnek és ott kinéznek!

Itt van például a legfrissebb sütettt marxi tészta: a szovjet-kalendárium, a francia szdesztendős forradalmi napkár mutatóra. Csak hogy mig amaz tiznapos „hetekkel” próbált dolgozni: a moszkvai hét már nem tudja többre, mint öt napra. Ótágú a szovjetcsillag, sajdírdíroft!

Nyájas olvasóink szives okulására, im, it! bemutatjuk több vonásaiban a Bolsi-Naptár alapveit:

A hét öt napból áll és holnapután kjskeddtől burzsujnyizó péntekig verjed. Ötödik nap a sabbesz. Vasárnap és hétfő a cseka útján létszámcsökkenve.

Ünnepe: nincs. Munkaszünet: nincs. Az igaz, hogy munka: sincs. Böjtnap ellenben van: öt. Péntektől péntekig. Akinek vallásellenes meggyőződése a böjtölést tiltja, az egyszerűen kopul.

Hat „öt” tesz ki egy harmincnapos havat. Tizenkét hó egy esztendő tagyok. A még fennmaradó öt-hat nap a következő számlára vietik át.

A havak nevei cél- és stilszerűen áttormáltának. Ez is egy reform!

Első hó: Vérterestt hava.

Második hó: Böjtölő hava.

Harmadik hó: Böjtölő hava.

Negyedik hó: Böjtnyultó hava.

Ötödik hó: Gerslikakadó hava.

Hatodik hó: Tökvirágzás hava.

Hetedik hó: Terméskezeset hava.

Nyolcadik hó: Termésinkasszó hava.

Kilencedik hó: Vutkilözés hava.

Tizedik hó: Papamorgóparóds hava.

Tizenegyedik hó: Mindenamiénk hava.

Tizenkettedik és egészen utolsó hó: Szocialis természetből fakadó jólét hava.

Ehhez képest az öt megmaradt napocska is díkeresztelődik, új nevezőre hozva. Mégpedig: Rekedd, Lőszerdá, Csütörtökmondás, Péntökakabéd, Sabeszeff.

Melyek szerint az ősi gyermekdana is köztulajdonba kisajátítódik és átszovjetül: Kedd — Kameneff kedvibe.

Lőszerdá — lőszerbe.

Csütörtök — csekájába.

Péntök — pokol pítvarába.

Sabeszeff — a Szovjet Házába.

(Jazyg)

Csepel kerékpár részletre 165 P
Lengyel Géparúháza, Jókai-u. 1
Varrógépek, gramofonok — Díjtalan hímzés, szabás tanítás

Nemzeti—Somogy 1:0 (1:0)

A technika győzött a lelkes lendület felett

A technikásabb Nemzeti megérdemelt győzelmet aratott vidéki ellenfele felett, amelynek a sáros és csúszós pálya nem konvenált. A játék legnagyobb részében a Nemzetiek voltak fölényben, míg a Somogy-csatárok a nehéz pályán nem tudtak érvényesülni. A 8. percben Presofszy 10 méterrel a kapu előtt kedvező helyzetben elcsúszik.

A 18. percben Rémai II. fejlett szöktes Rémai III-at, aki lefut, beadását Szattyán nem éri el, közben Kutas ki-szalad és Odry a győzelmet jelentő gólt lövi: 1:0.

A Nemzeti továbbra is támad. Szünet után a Nemzeti fölénye tovább tart. A 10. percben Rémai III. Jóossal összefejel, megsérül, a pályáról kiviszik, öt perc múlva azonban visszatér. A 21. percben Somogyi páros lábbal Flóraba ugrik, a bíró kiállítja. A hátralevő időben változatos játék folyik, az eredmény nem változik.

III. kerület—Attila 2:0 (0:0)

A csonka Attila ellen kilenc emberrel is győznek az Óbudaiak

Rendkívül erős iramú, durva mérkőzés, amelyből Ausspitz bíró a második féldő 21. illetőleg 41. percében Wernert és Lutz II-t kiállítja, Miskolczi az első féldő 34. percében kiujult térd sérülése miatt a pályát elhagyja és csak a második féldő 19. percében tér vissza és ettől kezdve csak statisztál. Az ügyeletes rendőrtisztviselő a második féldő közepén a bírót figyelmeztette a durvaságot megszüntetésére. Az eredmény nem fedi az erőviszonyokat, mert az Attila legalább ugyanannyit volt támadásban, mint ellenfele, azonban csatárai a kapu előtt bizonytalanok voltak. Az első féldőben a III. ker. némi fölényben volt, miután az Attila a féldő vége felé csak 10 emberrel játszott. Szünet után a 4. percben a III. kerületi kapu előtt nagy kavarodás, Sikiós a labdát kézzel a hálóba segíti, de a bíró a gólt nem adja meg. A 44. percben Lengyel messziről lött szabadrúgásból a III. kerület második góljához jut: 2:0.

Kispest—Bocskay 1:0 (1:0)

Allandó Bocskay-főlény s a kabala még sem törlik meg: győz a Kispest

A Bocskay a Kispest ellen hagyományos balszerencséjével küzdi végig meccsét, amelynek háromnegyed részében ő volt a támadó fél. Már a játék kezdetén kibontakozik a Bocskay nagy fölénye, de Dénes, a kispesti kapus, minden labdát fog. Kispest csak szörványos támadásokkal kísérletezik és egy ilyen lefutásból lövi Limbeck Senkei II. beadásából a mérkőzés egyetlen gólját (20. p.). A játék ismét a Bocskayé, de a 35. percben Teleki, a center megsérül és kiviszik.

A második féldőben Teleki ismét beáll és a Bocskay erős támadásokat indít Kispest ellen. Szinte bombázzák Dénes kapuját, aki azonban életének legszebb védéseit produkálja. Korner-kornera esik Kispest ellen: a kornerárány 14:2 Bocskay javára. A látható eredménytelenség azonban lehoaszítja a Bocskay csatárok támadó kedvét és ellanyhuló játék után Kispest hagyja el győztesen a pályát.

II. LIGAMÉRKŐZÉSEK

Sabaria—Kossuth 9:1 (5:0). A Sabaria iskolajátékkal győz. Négy szabályos gólját a bíró nem adta meg. Minthogy a VAC egy pontot leadott, a Sabaria vezető helye most már biztos.
Turu—VAC FC 1:1 (1:0). Orfisi Turul főlény. de nagy a balszerencse. Hajdu (Turu) a bal-lábát törte.
Megyer—Merkur 4:3 (4:1).
Vasas—Terézváros 2:1 (2:0).
Zalakarizsa—Bak 1:0 (0:0).

Amatőr bajnokság

Törökvs—PSC 2:3 (2:1). — MTK—UTE 3:2 (2:1). — Postás—Béskört 4:2 (2:0). — BSE—33 FC 3:1 (1:0). — A BEAC—FTC mérkőzés a pályán használhatatlansága miatt elmaradt.

MICHELINPNEU

AUTÓFELSZERELÉSEK
CITROEN- ÉS FORD-
ALKATRÉSZEK
Nagy József
VI. ANDRÁSSY-ÚT 4
TELEFON: Autó:
221-97, 265-63

Sportriportok egy mondatban

Szelky Ottó emlékvésény. A MBSZ vasárnap este fejezte be nagyszámú közönség előtt néhal Szelky Ottó birközöbajnokunk síromléke javára rendezett országos versenyét a régi képviselőházban. A verseny eredményei a következők: Lég-súlyban: 1. Imrik (UTE). — Pehelysúlyban: 1. Gárdonyi (UTE). — Középsúlyban: 1. Matura (MTE). — Nagyközépsúlyban: 1. Ferenczy (MAV). — Kis-nehézsúlyban: 1. Szalai (MTE). — Nehézsúlyban: Badó (FTC).

Sparta—Rapid 5:3 (5:1). Az elparentált Sparta lehengerelte a Rapidot saját otthonában.
Admira—WSC 6:2 (1:0). Ezzel a győzelemmel az Admira került az élre 13 ponttal. 2. Rapid 12 pont. 3. WAC 11 pont.

Bratislava—Wacker mérkőzés Pozsonyban a Bratislava megérdemelt 2:1 arányú győzelmét hozta.

A Német Labdarugó Szövetség ülést tartott, amelyen 9:8 szavazati arányban kimondták, hogy a külföldi profi labdarugókra elrendelt tilalom kérdésében nem dönthet, mert nem tartja illetékesnek magát(?).

A Tiszti Vivó Club a csapatbajnok

A tavaszról elmaradt töréscapat bajnokai versenyit vívták le a Tiszti Vivó Klub Váci uccai helyiségében. A bajnokságot a Tiszti Vivó Klub nyerte 6 ponttal, második a MAC 4 ponttal, 3. a BBTE 2 ponttal, 4. a BEAC pont nélkül. A Tiszti Vivó Klub a BBTE-t és a BEAC-ot nagy fölényvel győzte le, a MAC ellen 9:5 arányban vezetett, mikor ellenfele feladta a versenyt. A MAC csapata a BBTE és BEAC ellen győzött. A győztes Tiszti Vivó Klub csapatának tagjai a következők voltak: Dávid Örnagy, Gielner és Kálniczky Szados és Hatz főhadnagy. A MAC-ban Pillér százados, dr Tóth Péter, Dány Szabolcs és Nagy Ernő folyamorkapitány vívtak.

Az MTE főlényesen győzött a munkás vándor díjban

Kemény küzdelem folyt a Munkás vándordíjért, amelynek sorsa vasárnap délelőtt nagy esőben dőlt el a népliget nagykörben 5000 méteres távolúagon. Az MTE fiatalon elhunyt távfutójának, Hesz Józsefnek emlékére kiírt díjat a várakozásnak megfelelően ismét a munkás futók nyerték meg. A startnál 42-en jelentek meg, akik közül 10 feladta a versenyt.

Csapatversenyben a védő MTE győzött 82 ponttal. 2. A Vasas csapata 168 p; 3. az MTE B. csapat 218 p. — Egyénleg: 1. Lendvay Vasas 16 p 24 mp; 2. Németh MTE 16 p 26; 3. Farkas MTE

Lóverseny

Kisszámú közönség előtt futották le az 1929-es versenyszertendő utolsó futamait. Ezzel bezárunk a hazai versenypályák kapui és a telivérek a jól megérdemelt pihenőre térnek, míg a sportsmanek elmélkedhetnek az elmúlt nagy sporteseményekről. Különösebb esemény nem volt, általában a fogadott lovak győztek s így a fogadók is jól jártak. A versenyek részletes leírását és eredményeit alább közöljük:

I. futam. Szorgalmasról az első akadálynál leestett a lovasa és az elsők közt Pravda vezet, azután Kardos áll élre és könnyen nyer. 1. Kardos (1 1/2) Prosch; 2. Antinea (2) Viederján; 3. Pravda (3) Kovács M. F. m.; Szorgalmas (3) Timpauc, Eszék (12) Paták. 2 1/2 h. 3 h. Tot. 10:20, 14. 15. — II. futam. Dolmány vezet egész az utolsó gátig, ott Nanda utoléri és küzdelem után nyer. 1. Nanda (4) Kiszánszky; 2. Dolmány (1 1/2) Turcsiny; 3. Sattinette (1 1/2) Tomka. F. m.: Alzeron (5) Nisley, Mandarin (6) Grosch. 1 1/2 h. 2 1/2 h. Tot. 10:55, 19. 15. — III. futam. Patrona vezet egész az utolsó gátig, ott Tambó látszik nyerőnek, de a várra lova-golt Rózsabimbó a sikon könnyen megelőzi. 1. Rózsabimbó (8) Hutlesz; 2. Tambó (1 1/2) Kovács M.; 3. Patrona (4) Singer. F. m.: Fullgela (12) Stirzula, Kincs (6) Prosch, Missy (4) Paták, Magdolna (6) Kovács G., Or. Toncsi (3) Csató, Kék ibolya (5) Dósal. 3/2 h. 3 h. Tot. 10:17, 29, 15. 16. — IV. futam. Parsang vezet hosszakkal, a táv-nál Sárkány üldözésére indul és biztosan megelőzi. 1. Sárkány (3) Cseszkovics; 2. Parsang (1 1/2) Szilágyi; 3. Annabál (10) Egedi. F. m.: Ákos (8) Dósal, Porto (3) Gál, Bakter (10) Csaplár, Miss Mary (10) Schlsler, Lobogó (3) Kilmcska. 1 1/2 h. 1 1/2 h. Tot. 10:41, 14, 13, 40. — V. futam. Egyonban jön a mezőny a távoszlóplg ott Felhő Rózi ugrik ki a csomóból és igen könnyen nyer. 1. Felhő Rózi (3) Kasszán M.; 2. Szélfűvés (14) Róza; 3. Malsy (6) Félk. F. m.: Lucretia (12) Vasas, Arme Oredl (3) Sajnovits, Fuvolás (10) Szilágyi, Tápló (10) Ezedi, Havnas (2 1/2) Csaplár, Sopron (6) Cseszkovics, Makacs (8) Balli, Bábé (6) Dósal, Szanda (11) Doczl, Mazaruka (6) Gál, Szomszédasszony (10) Kis-selka, Theresina (12) Horváth K., Győr (10) Tim-pauer J. Szilén (8) Kilmcska. 1 1/2 h. 1 1/2 h. Tot. 10:21, 44, 81, 43. — VI. futam. Backfisch végig vezető igen könnyen nyer. A helyekért nagy küzdelem alakul ki. 1. Backfisch (3) Kilmcska; 2. Basa-harcz (6) Csaplár; 3. Mirabelle (2 1/2) Bözödi. F. m.: Bakts (8) Kasszán M., Madár (5) Dósal, Vicné (4) Blaskovics, Talált kisp (10) Sajnovics, Tim (4) Hujber, Duhaj (4) Cseszkovics. 3/2 h. 1. h. Tot. 10:57, 17, 25, 15. — VII. futam. Cobra vezet a megnyílt mezőny. Az egyenesben tömörül a mezőny, előbb Pasita, majd Frau Wunderlich és el-hagyják a vezetőt és az utóbbi könnyen nyer. 1. Frau Wunderlich (4) Tóth J.; 2. Pasita (2) Balli; 3. Cobra (5) Kasszán M. F. m.: Kallisto (5) Csap-lár, Salvia (12) Dósal, Róna (2) Cseszkovics, Beau Geste (12) Egedi, Emeletes tót (6) Szilágyi, Temesvár (12) Róza, Hurry-hope (1)Horvát K., Csibész (2) Deczi, Maza (12) Sajnovits, Kirzig (6) Gál, Réz Pál (10) Kilmcska. 10:30, 29, 20, 18.

Autóés motor

Hogyan térjünk át a motalkó-üzemre?

A benzinkutakat már megtöltötték motalkóval s így november 15-től kezdve azoknak az autóknak, melyeknek felhalmozott benzinkészletük nincs, motalkóval kell járniuk. Ehhez képest az atókat már most elő kell készíteni a motalkó-üzemre. Autóó elvasóinknak tanácsoljuk, hogy mielőtt az új üzemanyag használatára áttérnének, víztelemitésük a benzintartályt, a benzín-vezetékét és a karburátort. Ezt maguk is elvégezhetik. Hátsó benzintankos kocniknál kj kell csavarni a benzínleeresztő csavart és a benzín kieresztése után a felső cső-vekkkel együtt le kell venni a szívókészülék alsó vezetékét is. Ajánlatos a vezeték légszivattyúval kifújni. Szét kell szedni azután a karburátort és el kell távolítani a szűrőberendezésben esetleg vissza-

maradt vízcseppeket. Ha a karburátornak nem fémből készült úszója van, kívánatos azt fémcs vagy fémlapos úszóra kicserélni, mert a motalkó oldóképessége a nem fémcs úszóra valószínűleg nem lesz kedvező. Használóan egyszerű az úgynevezett el-tőbenzintankok víztelemitése is. A víztelemités után fogyasztási próba tartandó és a gázosítóknál, rendszerüknek megfelelően, „egyensúlyba” kell hozni a fogyasztást a motor teljesítőképességével. Ez a szabályozó-csavar, illetőleg a fuvóká változtatásával érhető el. Természetes, hogy a könnyű indítás különösen télidőben meg-felelő gyakorlatot kíván, mint ahogy meg-kívánata azt a benzínüzemanyag haszná-lata is.

Ha autó, legyen Mercedes Benz

Az új közlekedési rendelet újításai közt nem utolsó helyen áll az, hogy a hátsó lámpa világításának kapcsolását meg kell változtatni, még pedig olyképpen, hogy a vezető-ülésből a lámpát ne lehessen el-oítani. Ez annyit jelent, hogy indulásnál és megállásnál a vezetőnek a számlámpa meggyújtása, illetve eloltása végett mindig a kocsí hátuljához kell mennie. Előre lát-ható, hogy különösen eleinte a lámpa be- vagy kikapcsolásáról sokan meg fognak feledkezni. Szakértők török most a fejü-ket olyan szerkezeten, amely lehetővé teszi a lámpának a vezető-ülésből való ellenőrzését.

gyobb egységekben, körülményes mellék-berendezésekkel, nagyobb telepek erő-művi céljaira tudták használni. Rendkívül jó gazdasági hatásfoka azonban állandóan készítette a gépszerkesztőket olyan meg-oldásra, hogy a motor megfelelő szerke-zeti változatokkal mint könnyű és gyors-itású motor is alkalmazást nyerhessen. A kísérletek több irányban is folytak. A német, olasz és amerikai próbálkozások után most a világrekorder-autók építésé-ről ismert angol Sunbeam-gyár dolgozik egy 100 HP-s, 2000 fordulatú jármű-Diesel-motoron, Amerikában pedig mind sürő-ben próbálgatják a motornak repülőgépbé való beépítését. A repülés terén a Diesel-motornak a gazdaságosság mellett azért is nagy jelentősége van, mert minden elektromos berendezés nélkül működik, tehát a gépen lévő rádiókészüléket nem zavarja.

CORDATIC

Rádió

Ugyan meddig még?...

Meddig tart még a móka? Meddig kö-teles túrni a fizető közönség azt a dilet-táns, kísérletező munkát, amelyet a Stúdió havi ketőszázötvenezereszer kettőnegy-venért bázulatrámeltó nyugalommal vé-géz. Van-e az országnak még egy intéz-ménye, amely akkora privilégiummal star-tolhatott, mint a Stúdió? Nincs konkur-rencia tudj Isten hány évig s a díjakat kőzadók módjára hajítják be. Nyilvános számadás nincs, mert ugyan ki látta az elszámolásokat? S ezzel szemben... e-zzel szemben a műsor, amelyet pénzéért kap a hallgató-előfizető, röviden: retlene-tes. Nincs hallgató, aki megelégedett lenne a produkciókkal. A hibákra, a balfogás-sokra, az egész verszegény rendszeren el-lenben mindenkinek egész gyűjteménye van. A gyűjtemény egyre nő s a Stúdió-ban egyre nagyobb a büszkeség.

ded, mit üzen a rádió, megüzeni, hogy a versed nem közölhető, mert... s elolvassa a versed, vagy megüzeni, hogy ha a hit-ven unatkozik, az baj, avagy ha össze-vesztél a menyasszonyoddal, ki kell bé-külni. Csupa új, fontos dologról hallhatsz. Ég minden köröttünk. Mindenki érzi az atmoszferikus nyomást, a rettentő vajú-dást, amelyben lézengünk tanácstalan za-varral, de a Stúdióknak mindehhez szava sincs. Ó nem közzétezmény. Ót koros urak díjigálják s minthogy máskor nem sike-rült, most kielik az önképzőköri ambíciókat. Ugyan meddig még?...

Ugyan meddig még?...

Szűts direktor nyár utóján ígéretet tett a gyökeres reformokra. Nagy programot nyilatkozott a közönségnek. Beismert, mentegetett, vadolt és ígért. Ujat, jobb rendszert, új prózát, tartalmasabb zenét. Mindent. Öszre. Lassanként tel lesz s mindebből semmi sincs Ugyanazok a sze-replők, a rendezők, az igazgatók. A műsor más. Nem mindennap ugyanazt mondják a mikrofonba. Ennyiben marás. Tartalomban ugyanaz: semmi. Unneppnap, éves ünnep, amikor egy élvezhető előadás bukkan fel. Egyébként unalom, üresség és halott ma-tematikai létgorna a szavakkal. A törté-neti előadók száz éveket tévednek, a gaz-dások majdhogynem félrevezetik a kívánc-siakat, a költők avas alanyisággal kesere-gnek öszről, meggyásról, a háziúrók hivatalos aktáikat olvassák fel, még az Operaházból is mindig ugyanazok az ope-rák hallatszanak. Egy héten kétszer a Nürnbergi mesterdalnokok, ha kell. Mert kell. Ki törődik a rohanó élettél? A tech-nikával, a modern problémákkal, a gazda-sági bajokkal, az orvoslásukkal, S ha kér-

Apró történet: egyik nagy nyomdai vál-lalat rádiólap indítását határozta el. Reklamírozta is. Egy héteg, egy hónapig, sőt tovább. Várták a lapot. A lap nem jött. Ellenben a Stúdió a műsorának magya-rázataul (úgy látszik, szükséges!) saját kezelésében lapot indított s a nyomdai munkát arra a cégre bízta, amely készült lapot indítani. Erről persze sehol sem történt említés. A házi lap fut, a Stúdió nyugodt. Ugyan meddig még?...

Nyomorognak a magyar szerzők. Ez tény. E héten ismét hiányzanak a műsor-ról. Ez is tény. Ellenben Shakespeare Romeo és Júliája ott a műsoron. De hát Shakespeare nem kér frói tisztelteidját. A nemzetközi halottak találkoznak a magyar műsoron, ha az exhumálásuk pénzbe nem kerül. Ugyan meddig még?...

Operaénekesek operettszerepeket játsza-nak, prózai színészek szintén. Irók ren-deznek. Rendezők írnak. Általában min-denki mást csinál, mint amihez ért. Még a cigányok is klasszikus muzsikát cídraznak estele. Pedig a magyar állomás nagy-erejű. Hallani odakint. Méltóztassék elkép-zelni, milyen humoros lehet egy külföldi, zeneileg képzett fülnök Pucelni muzsikáját cigányos „tájszólás”-ban végzszenvedni! Mit képzehet egy ilyen külföldi rólunk? Nemcsak a cigányról, a Stúdióról, de az előfizetőkről is! Meddig tart ez a cigá-nyos virtus? Ugyan meddig még?...

Felelős szerkesztő és kiadó:
MOVIK ZSIGMOND

Ujpest nagy napja

Hazahozta Prágából a Középeurópai Kupát s itt hon a Ferencváros váraflán veresége lendített bajnoki esélyein

Ujpest—Slavia 2:2 (0:1)
Bástya—Ferencváros 3:0 (1:0)

A balszerencsével küzdő zöld-fehérek nem bírtak a kolosszális formában játszó Bástya-védelemmel — A Hungária, a Kispest, a Nemzeti és a III. kerület újabb két pontot szerzett

Boldog örömmel állapítja meg a krónikás: a Középeurópai Kupa ismét magyar csapaté maradt. Ujpest kitett magáért, a magyar virtusért s bár Prágában a revansmérkőzésen győzni nem tudott,

a hatalmas feladatot jelentő döntelent az utolsó percekben kiharcolta, s ezzel a kupa fölényes megszerzésén kívül a lelkes tizenegy ujpesti legény minden magyar ember büszké háláját kiérdemelte.

Itthon ezalatt szenzációkban gazdag fordulót bonyolítottak le csapataink. Esemény szempontjából első helyen áll a Ferencváros váratlan veresége, vagy ami ugyanaz: a Bástya szenzációs győzelme Szege-den. Balszerencse kísértte a zöldfehérek minden akcióját, a csatársor gyenge volt, ezzel szemben a kapusuk „gólképes”-nek bizonyult: két gólját neki köszönheti a Bástya. Hiába volt minden erőfeszítés, a szerencse s a nagyszerű Bástya-védelem útjában állt a győzelmi szériának.

Meglepetés volt még Kispest győzelme Debrecenben a Bocskay felett. A többi mérkőzések közül a Hungária a hatodik helyre utasította a gyengén játszó Budai 33-at. A kékfehérek új összeállítása szerencsés volt. Sebes jó halfjátéka pedig a legértékesebb teljesítmény. A III. kerület Miskolcon biztosan győzött az Attilával szemben s így a harmadik és negyedik hely kérdését a jövő vasárnapi Hungária—III. ker. mérkőzése dönti el. A lelkes Somogy nem tudott győzni a tabella alján állott szerencsés Nemzeti ellen.

A BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. Ferencváros	8	6	1	1	25: 7	13
2. Ujpest	8	6	1	1	22: 9	13
3. Hungária	9	4	3	2	24:14	11
4. III. ker. FC	9	4	3	2	15:16	11
5. Bástya	9	4	2	3	20:18	10
6. Budai 33	9	3	2	3	15: 9	9
7. Kispest	8	2	4	2	4: 8	8
8. Bocskay	9	1	5	3	11:17	7
9. Nemzeti	9	2	2	5	6:15	6
10. Somogy	9	1	4	4	7:19	6
11. Pécs-Baranya	8	1	3	4	6:14	5
12. Attila	9	1	3	5	8:17	5

Ujpest—Slavia 2:2 (0:1)

Remek játékkal 2:0-ra vezet a Slavia, de a finisben három perc alatt egyenlít az Ujpest

Prága — Biró: Braun (Bécs)

23.000 főnyi közönség, csúszós, felázott pálya. Mindkét csapat ugyanabban a felállásban szerepelt, mint a budapesti meccsen.

A játék erős irammal kezdődik. Eleinte a Slavia támad, majd változatos mezőnyjáték alakul ki, amelyben a honi közönség biztatására a Slavia a veszélyesebb fél. Már az 5. percben csak az utolsó pillanatban menti tacsra Joska lövését Kővágó. A játék igen erős de Braun tartja a mérkőzést és minden szabálytalanságot azonnal letűl, amiért a prágai közönség több esetben is tüntet ellene. A 11. percben Kratochwill éles lövése csak hajszálnyira süvít el a kapu mellett. Majd az Ujpest támad, de a bizonytalan Mészáros sokat ront. A 14. percben esik az első kórner Ujpest javára, de Auer kapu fölé fejel. Az Ujpest ezután ismételt támadásokat kísérel meg és eközben Borsányi remekel. A 21. percben Kőves a 16-oson állva hend-szet vét. A megítélt büntetőrúgást Aknai bravúrosan kiűti. Auer most egy briliáns támadást kapu fölé fejel. A játék hullámzik és Auer fejesét elvetődve csak kórnerre tudja védeni Planicka.

A 29. percben a Slavia jobbszárnya lefut és Junek öt méterről lött labdája a vetődő Aknai felett a lécre és onnan a hálóba pattan: 0:1.

A gól után az Ujpest csapata láthatóan ideges, de újabb támadásokat vezet és a 36. percben kórner erőszakol ki a Slavia ellen, amelyből Auer fejesé csak alig kerül el a kaput. A félidő végén megegyezszen alkalma van Aknainak Joska lövésén bemutatni tudományát.

A második félidő Ujpest támadásával kezdődik és már a 3. percben nagy helyzet adódik a Slavia kapuja előtt, Spitz tisztán áll, alig néhány méterrel Planicka előtt, de állítgatni próbálja a labdát és közben szerelik. Röviddel ezután Aknai biztosan fogja Joska veszélyes lövését. Most inkább a Slavia támad és már a hatodik percben újabb kórner rúg Ujpest

ellen. A kórnerből Szvoboda váratlanul lö, de Aknai szenzációs elvetéssel véd.

A kapu előtti tumultusból a labda Kőves kezére pattan, a szigorú Braun 11-est ítél, amelyet Kratochwil behelyez (0:2).

Ujpest még mindig nem tud magára találni és egyedül Borsányi az, aki kifogástalanul látja el dolgát. Egy percben belül két közeli labdát szed le a lábáról Aknai. Borsányi és Szvoboda összefutnak, az üresen hagyott labdára egyszerre startol Puc és Aknai. Puc belerúg Aknai, mire mindketten elterülnek. Rövid masszáz után a 35. percben ismét komplett a két csapat.

A 40. percben Spitz keresztülriblizi magát a Slavia védelmén és a kórner-vonalról előrecsúszott labdát behúzza a berohanó P. Szabó elé, aki azt góllá értékesíti (1:2).

A csalódott cseh közönség kezd a pályáról elszállingózni és a Slavia láthatólag összeroppan. Az Ujpest most óriási finisbe fog és eredményeképp

Auer két perccel befejezés előtt Ströck passzából klegyenlít (2:2).

Az Ujpest finiséből még gólrá is telnek, de a Slavia mindent tacsra vág.

A közönség a hármas fütty után ellepi a pályát és a prágai magyar kolonia lelkes ünneplést rendez a pályán Ujpest csapatának. A játékosokat a tömeg a vállán viszi ki.

Ujpest az otthonában és közönségének fanatikus biztatására legnagyobb teljesítményét nyújtó Slavia ellen nagyobb munkabíráásával, egyenlő lelkesedésével és ragyogó finisével bizonyult az eredmény szerint ugyan egyenlő, de a teljesítmény

szerint nagyobb ellenfélnek. Az ujpesti csapat, de a mezőny legjobb játékosa egyúttal Borsányi volt, aki mindvégig bírta a széduletes iramot. Mellette még Fogoly III., Aknai és Kőves voltak különösen jók.

De dicséretet érdemel a magyar csapat minden egyes tagja és talán csak Mészáros volt aránylag gyenge. Braun bíró mindvégig erős kézzel vezette a kupastílusú nehéz meccset.

Bástya—Ferencváros 3:0 (1:0)

Nagy ferencvárosi fölény, de gólt a Bástya rúg, majd Siffls végleg „bebiztosítja” az első vereséget

Szeged — Biró: Kornai

A Ferencváros eleinte fölényben van és ellenére a Bástya 2:0-ás vezetésének, szép támadásokat vezetett a szegedi kapu ellen, amikor azonban támadásai eredménytelenül végződtek, belenyugodott a vereségbe és ellenfelét is támadáshoz engedte. A Bástya győzelme megérdemelt, mert csapata mindvégig lelkesen küzdött nagyevű ellenfele ellen és a ferencvárosi védelem egyes hibáit okosan kihasználta. A mezőny legjobb embere Solti volt, aki a sáros pályán elemében volt. A szegedi védelem mindvégig labdabiztosnak bizonyult, a fedezetsor fáradhatatlanul dolgozott, legjobb tagja Wahl volt. A csatárok egyéni játékokat produkáltak. A ferencvárosi együttes csalódást okozott: Siffls bizonytalanul védett, Hunyadi gyenge volt, Bukovi csak a támadásban érvényesült. Obitz faultjaival vétette észre magát, a csatársor pedig Turai hátrahúzódása folytán elvesztette irányítóját, Kohut teljesen tehetetlen volt s a jobbszárny is gyengén szerepelt. Az első félidőben a nagy ferencvárosi fölény ellenére

a 41. percben Solti kórnerből Tóthoz juttatja a labdát, akinek fejeje Siffls kezét érintve hálóba kerül: 1:0.

Szünet után a Bástya már az első percben belövi második gólját:

Varga hosszú lövése Siffls kezét között a hálóba perdül: 2:0.

Az első potyagól.

Ezután vehemens Ferencváros támadások következnek, amelyeket az utolsó percben mindig biztosan megakaszt a kemény szegedi védelem. A 15. percben

Varga Possákot szökteti akit Papp nyom, ennek ellenére a 16-osról leadott lövése Siffls hibájából a hálóba kerül: 3:0.

A második potyagól.

A Bástya ettől kezdve teljesen a védelemre rendezkedett be. Elöl csupán a két szélső csatár és Possák marad. A ferencvárosi csatárok így egy kapura játszanak lövés lövés után száll, több kórner lesz, de az eredmény nem változik. Az utolsó percben Varga—Possák akciója sarokrúgással végződik.

Hungária—Budai 33 5:1 (3:1)

A Hungária új csatársora fölényesen nyerte a derbyt a — harmadik helyért

A kék-fehér gárda meglepően jó játékokat produkált. A csapat legjobb része a halfsor, de az újformációju csatársor is teljes mértékben kielégített. A küzdelem a budaiak támadásaival kezdődött, de csakhamar a Hungária került frontba. Három perccel később Hires lövése hajszálnyira megy a lécfőle. A 11. percben tumultuózus jelenet a Harihárom kapuja előtt...

Hires kapufát lö, a visszapattanó labdát Skvarek átadásából Bihámi beteszti: 1:0.

A nehéz, sáros talajon a Hungária fölénye mindjobban érvényesül és négy perccel később Nehadoma újabb gólt lö: 2:0. Rögön ezután Skvarek megsérül és pár percre elhagyja a pályát.

Titkos elszabadul és a 16-os vonal sarkából bombalövést küld Lantos kapujára; a labda a felső kapulécéről a hálóba pattan: 3:0. A mérkőzés leg-szebb gólya.

A 31. percben újabb kórner ér el a Hungária. Ezután erőteljes Harihárom táma-

dás következik, de csak kórner az eredmény. A 39. percben Lantos a kitörő Hires lábáról szedi le a labdát. Az utolsóelőtti percben a Budaiak kavardászerű helyzetet teremtenek a Hungária előtt:

a nagy zavarban Ember ügyesen a hálóba gurítja a labdát: 3:1.

A küzdelem második felében a budaiak váratlanul értékes támadásokat indítottak Ujvári hálója felé, de mert az akcióik rapszodikusak voltak, pozitív eredményt nem tudtak elérni. Már a második percben Lyka lövését nehezen fogja Ujvári. Lantos a 7. percben Hires lövését csaknem beejti a hálóba. Két perccel később Remmer szabadrúgása Titkoshoz kerül, akinek ívelt beadását Oldh nem találja el és a labda így a meglepett Lantos mellett a hálóba perdül: 4:1. Öt perccel ezután Senkey a 16-os vonalon belül felvágja Steinert, de a bíró nem ítél 11-est. A 35. percben formás Hungária támadásból Bihámi tiszta helyzetből éles, magas lövéssel beállítja a végeredményt: 5:1. Két perccel később Lantos megsérül, helyét Löwy foglalja el. A sérült kapus az utolsó percben visszaáll a helyére.

A Hungária új csatársora Titkos, Nehadoma, Skvarek, Bihámi, Hires összeállításban jól játszott, csak Hires volt gyenge. Sebes pompás fedezetjátéka az utóbbi idők egyik legszebb teljesítménye volt. A Budai 33-nak nem konyeniált a mély talaj s a csatársorában határozott visszaesés tapasztalható. Egyedül Ember a régi

Ma már fogalom, hogy a

Keresztény Szabóiparosok Szövetkezetében

a legjobb minőségben és a legolcsóbb árban szerezheti be szövet-, posztó- és bélésarúszükségletét.

Főüzlet: IV., Károly körút 30. Fiókuzet: II., Zsigmond-u. 14.